

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, GEGUŽĖS - MAY 13, 2009 • Vol. C Nr. 90

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 05-12-09

PERIODICALS

Nesutariama dėl lietuviškų ir lenkiškų pavardžių

Vilnius, gegužės 12 d. (BNS) – Lietuviškų pavardžių rašybos klausimas Lenkijoje nėra iki galo išspręstas, o švietimo srityje išpareigojimai Lietuvių Bendruomenei (LB) nevykdomi, teigia Lenkijos LB pirmininkė Irena Gasperavičiūtė.

Tai bendruomenės vadovė sakė komentuodama iškilusias diskusijas dėl lenkų mažumos teisių Lietuvoje ir lietuvių problemų Lenkijoje, kurios sulaukė daug dėmesio per savaitgalį vykusį Lietuvos ir Lenkijos parlamentarų susitikimą Vilniuje.

„Pagal įstatymą lietuviškas pavardės rašyti leidžiama, bet techniškai tai labai sudėtinga. Pavyzdžiui, asmens tapatybės kortelėje pavardė įrašoma, o pase – neįrašoma. Bankuose, draudimo įstaigose iškyla problemų, nes programose neįdiegti lietuviški rašmenys. Todėl pavardės pasikeitė tik vienetai“, – sakė I. Gasperavičiūtė.

Anot Lenkijos LB pirmininkės,

Lenkijos atstovai iki šiol neįvykdė išpareigojimų dėl Punsko Kovo 11-osios licėjaus priestato.

„Dar 2004 m. tuometiniai premjerai Algirdas Brazauskas ir Marek Belka sutarė, kad Lietuva pastatys mokyklą Seinuose, o Lenkija išpareigojo dėl Punsko licėjaus. Seinuose mokykla atidaryta 2005 m., o statybos Punske dar vyksta, vis trūksta lėšų. Buvo žadėta, kad atidarymas bus šiais metais, bet dabar aišku, kad atidarymas neįvyks. Turime viltį dėl kitų metų“, – sakė I. Gasperavičiūtė.

LB pirmininkės teigimu, vietovardžių rašyba lietuviškais rašmenimis – taip pat neišspręstas klausimas. „Lietuviai gyvena keliuose valsčiuose, bet daugumą lietuviai sudaro tik Punske ir tik Punsko valsčiuje galima rašyti dvigubus pavadinimus. Šitos procedūros trunka jau ketvirtus metus – 2005 m. priimtas tautinių mažumų įstatymas, bet iki šiol nėra

Nukelta į 6 psl.

I. Gasperavičiūtė tikina, kad apie Lenkijos nevykdomus išpareigojimus visuomenei pranešama pernelyg mažai.

Lietuvos skolos sparčiai auga

Vilnius, gegužės 12 d. („Lietuvos žinios“) – Lietuva sparčiai krinta į skolų duobę – Vyriausybė nuo gruodžio mėn. iki dabar centrinės valdžios skolą padidino beveik 5,5 mlrd. litų.

Stringant valstybės biudžeto surinkimui ir Vyriausybei pritrūkus lėšų įvairiems piniginiams išpareigojimams vykdyti, mūsų šalies atstovai vis dažniau varsto bankų ir kitų finansinių įstaigų duris. Finansų ministerijos (FM) duomenimis, kovo pabaigoje centrinės

valdžios skola siekė 18,791 mlrd. litų – 18,7 proc. numatomo šių metų bendrojo vidaus produkto. Tačiau, paskutiniiais skaičiavimais, mūsų valstybės skolos jau viršija šiuos rodiklius.

FM duomenimis, nuo pernai metų gruodžio 1 d. iki šių metų gegužės 1 d. Vyriausybė pasiskolino 5,422 mlrd. litų. Šie pinigai FM sąskaitas papildė išplatinus Vyriausybės vertybinius popierius ir pasiskolinus lėšų iš Europos investicijų banko (EIB).

Vertybiniai popieriai, neviešai išplatinti vidaus rinkoje, jau pradėdami išpirkti. Už išplatintuosius užsienio rinkose dalimis bus pradėta atsiskaityti šių metų pabaigoje. EIB paskolą Lietuva turės pradėti gražinti 2016 m.

Paskolintos lėšos, anot FM Valstybės izdo departamento direktoriaus Audriaus Želionio, daugiausia buvo naudojamos valstybės biudžeto deficitui finansuoti, pinigų srautams subalansuoti ir valstybės skolai gražinti.

Artimiausiais mėnesiais Vyriausybė ir vėl numato skolintis. Anot A. Želionio, skolinimosi poreikis labiausiai priklausys nuo valstybės biudžeto pajamų surinkimo. 2006 m. pabaigoje centrinės valdžios skola siekė 14,235 mlrd. litų, 2007 m. – 15,800 mlrd. litų, o 2008 m. – 16,052 mlrd. litų.

Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas Kęstutis Glaveckas patikino, kad Lietuvos skola, palyginti su kitomis ES valstybėmis, gana nedidelė.

„Tūkstantmečio odisėja“ apjuos pasaulį „Tautiška giesmė“

Liepos 5 d. mūsų šalies himną giedos lietuviai visame pasaulyje.

Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Vilnius, gegužės 12 d. (1000odiseja.lt) – Mindaugo karūnavimo – valstybės dienos išvakarėse, liepos 5-ąją, kai įvykdžiusi savo patriotinę misiją – aplankiusi 26 Pasaulio Lietuvių Bendruomenes ir pakvietusi jas vieningai švęsti Lietuvos tūkstantmetį, „Tūkstantmečio odisėja“ sugrįš į

Klaipėdos uostą, lietuviai apjuos pasaulį „Tautiška giesmė“. Pirmą kartą istorijoje vienos tautos žmonės vienu metu visame pasaulyje giedos savo valstybės himną. Taip garsiai ir išdžiai pasauliui bus pranešta, kad Lietuvos vardui jau 1000 metų.

Liepos 5 d., 9 val. v. Lietuvos laiku mūsų šalies himną giedos ir žmonės Lietuvoje, ir Odisejos jachtos „Ambersail“ aplankytos Lietuvių Bendruomenės (LB). Lietuvoje šio sumanymo ambasadoriais tampa visų gerbiami ir žinomi žmonės.

„Kiekvienos valstybės himne užkoduotas pergalės ir pasididžiavimo savo šalimi jausmas. Kai po varžybų stoviu ant pakyls ir skamba mūsų „Tautiška giesmė“, ji man vos ne visada išspaudžia ašarą. Pasaulio lietuviams vieningai sugiedoti Lietuvos himną – Lietuvos tūkstantmečio vertas sumanymas ir jį aš propaguosiu tarp sportininkų kaip galėdamas“, – tvirtino penkiakovininkas, Bejing olimpinis žaidinių vicečempionas Edvinas Krungolcas.

Sumanymą vienu metu visame pasaulyje sugiedoti „Tautiška gies-

mė“ ir taip paminėti Lietuvos vardo tūkstantmetį padiktavo „Tūkstantmečio odisejos“ buriuotojų susitikimuose su įvairių šalių lietuviais vis suskambantys žodžiai: „Lietuva, Tėvyne mūsų...“ Šią giesmę giedantys lietuviai dideliuose ir mažuose pasaulio miestuose bus nufilmuoti, vaizdo medžiaga bus sujungta į vieną didelį, istorinį kūrinių. Jį bus galima išvysti liepos 6-ąją, Mindaugo karūnavimo dieną, per TV3.

2008 m. spalio 5 d. Lietuvos buriuotojai jachta „Ambersail“ LTU 1000 išplaukė į „Tūkstantmečio odiseją“, kad pristatytų pasauliui Lietuvą, švenčiančią garbingą jubiliejų, ir pakviestų viso pasaulio lietuvius švęsti Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį vienu metu visuose penkiuose žemynuose. Per 9 „Tūkstantmečio odisejos“ etapus buvo nuplaukta daugiau kaip 37,000 jūrmylių ir aplankyta 14 LB.

Gegužės 12 d. jachta „Ambersail“ jau aplaukė pasaulį – „užsidarė“ Odisejos kelionės ratas – kirstas I etapo kursas. Priešaky – Europa ir 13 jos uostų bei Lietuvių Bendruomenių.

Šiame numeryje:

- Skautybės kelias. Jūrų skautų iškyla (p. 2)
- Penkeri narystės ES metai ir Lietuvos užsienio politika (p. 3, 9)
- Pagarbos nusipelnęs ALK'os direktorius (p. 4)
- A. Dirsytės gimtadienio 100-mečio minėjimas (p. 5)
- Laiškai, nuomonės (p. 5)
- J. Žemaitis-Vytautas – 4-tasis Lietuvos prezidentas (p. 8)
- Atsiminimai (18) (p. 9)
- Pažintis su kryždirbystės istorija (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.54 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Ne tik lietuviai, bet ir Čikagos sportininkai ir sporto mėgėjai laukia bėgiko ir triatlono ninko Luko Veržbicko tolimesnių pasirodymų ir, žinoma, laimėjimų. Gegužės 10 d. „Chicago Tribune“ šiam jaunam lietuviui paskyrė visą straipsnį. Bet didžiausias viltys tiek paties sportininko, tiek ir jo trenerių – mamos Rasos, buvusios Lietuvos 3000 metrų bėgimo rekordininkės, ir patėvio Romo Bertulio, ilgamečio lengvosios atletikos trenerio, nukreiptos į 2016 metų olimpiadą. Būtent joms Lukas ruošiasi jau dabar: „Mano galutinis tikslas – laimėti olimpiadoje“, – sako sportininkas. Visos iki šiol laimėtos rungtynės jam tėra mažas žingsnelis būsimų vasaros olimpiadų žaidynių link. Kol kas Veržbicką lydi sėkmė – jis ne tik laimi vieną po kitos rungtynes, bet ir gerina anksčiau pasiektus rezultatus. Tad belieka laukti 2016-ųjų olimpiados.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00
• 3 mėn. \$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00
| Lietuvą reguliariu paštu
Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
| Lietuvą reguliariu paštu
Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org
Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Aldona Žemaitytė
aldaze@gmail.com
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Kartu su visa skautiška bendruomene Lietuvoje gedime dėl vyr. skautininko P. MOLIO netekties ir reiškiamo nuoširdžią užuojautą jo artimiesiems.

Lietuvos skautija

Jūrų skautų iškyla

Jūrų skautai valo pagautą žuvį.

Š. m. balandžio 17–19 d. Čikagos „Lituanicos“ tunto jūrų skautai iškylo Lyndon Station, Wisconsin. Savaitgalis buvo pilnas užsiėmimų. Jūrų skautai žvejojė, stovyklavo ir mokėsi apie gamtą. Šią kelionę suorganizavo „Klaipėdos“ laivo vadas, j.b.v.v. Justinas Novak ir „Šarūno“ laivo vadas, j.b.v.v. Aleksas Modestas. Kiti vadovai buvo: j.b.v.v. Raimundas Novak, j.b.v.v. Aras Galinaitis ir j.b. valt. Aliukas Lapinskas.

Išskylaujantys jūrų skautai turėjo galimybę užsidirbti meškeriojo specialybę gražioje gamtoje. Žuvavimas – puikus užsiėmimas! Broliai smagiai žuvavo, bet kai atėjo laikas paruošti žuvį kepti, broliai truputį susirūpino. Pasimokę iš brolio Alekso, jūrų skautai žuvį išvalė, išsikepė ir skaniai suvalgė.

Oras skautams buvo labai palan-

kus. Dienos – saulėtos ir šiltos, naktys – šaltokos. Broliai galėjo pasirinkti – ar miegoti viduj, kur šilta, ar gamtoje, lauke, kur šaltoka. Būdami skautai, broliai pasirinko miegoti gamtoje. Nakties metu brolius aplankė laukiniai kalakutai, kojotai ir vienas, labai garsus ir didelis mėlynas garnys!

Šioje iškyloje jūrų skautai patobulino ir savo skautamokslus. Statė lauko virtuves, mokėsi, kaip skaldyti medį, pasimokė apie pirmąją pagalbą. Liūdna buvo ruošti keliauti į namus. Pakely į namus jūrų skautai sustojo „Culver’s“ restorane.

Iškyloje dalyvavę jūrų skautų vadovai nori paraginti visus jūrų skautus, jūrų jaunius bei jų vadovus tokioje iškyloje dalyvauti kasmet.

j.b.v.v. Justinas Novak
Klaipėdos laivo vadas

Dalis S. Čiurlionienės vyr. sk. būrelis narių apsilankė Kretingos Kultūros centro E. Radžiaus teatro spektaklyje – S. Čiurlionienės-Kymanienės linksmoje liaudiškoje komedijoje „Kuprotas oželis“, kuris įvyko š. m. balandžio 5 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje, Lemonte.

Nuotr: s. fil. Giedrė Penčylėnė, vyr. sk. Birutė Nalienė, fil. Vilija Staškevičienė, ps. Aldona Vaitienė, vyr. sk. Jūra Galinytė ir s. Zita Baltramonaite (Trūksta vyr. sk. Romos Bielskienės).

PRANEŠIMAS

Š. m. Čikagos lietuvių skautų tuntų vasaros stovykla, ruošiamą

Rako stovykloje, Custer miestelyje, Michigan valstijoje įvyks

liepos 11 – 25 d.

Daugiau informacijos rasite stovyklos tinklalapyje adresu:

www.rakas.org

Lietuviškų ir ekologinių temų stovyklėlė Anykščių šilelis

2009 m. birželio 27 d., šeštadienį – liepos 1 d., trečiadienį

Camp Stigwandish, Madison, OH

Skirta skautams, jūrų jauniams, prityrusiems skautams, jūrų skautams

Aplankykite Anykščių šilelio stovyklos tinklalapį <http://kalendorius.skautai.net/anyk2009/>

- Iškyla, atkreipiant dėmesį į visas jusles
- Gamtos menas, pvz., gamtos mandalos ir saulės „nuotraukos“
- Haiku rašymas
- Vakarinės programos, pvz., teminiai laužai (Eglė, žalčių karalienė) ir liaudiškas linksma-vakaris
- Dvasinis ugdymas per gamtos pažinimą

Kreipkitės į Gintą Remeikytę-Gedo; el. paštas: gvar@erols.com, tel.: 301-251-0059

Europos diena skirtame dviračių žygyje „Savu dviračiu į Europą“ dalyvavo LR premjeras A. Kubilius su žmona R. Kubiliene. **V. Kopūsto (ELTA) nuotr.**

PENKERI NARYSTĖS ES METAI IR LIETUVOS UŽSIENIO POLITIKA

ROKAS GRAJAUSKAS

2004 metų Europos Sąjungos plėtra negrįžtamai pakeitė jos išorinių santykių architektūrą bei veikimo kryptis. Lietuvos, kaip nedidelės šalies, indėlis į Bendrijos išorinių santykių darbotvarkę buvo tikrai mažas. Nors kai kada bandėme išlaikyti pusiausvyrą tarp didelio aktyvumo ir perdėto išsišokimo, sugebėjome ne tik plaukti pasroviui, bet pasiūlyti savo – „lietuvišką“ kai kurių ES politikų viziją.

Tapus ES nare, Lietuvai atsivėrė didžiulės galimybės veikti viso 25 (nuo 2007 metų – 27) valstybes vienijančio bloko išorinius santykius. Akivaizdu, kad aktualiausi Lietuvai buvo ir yra procesai, vykstantys Rytuose. Apskritai, būtent dėl plėtos ir Rytus, ES buvo priversta kurti naujus išorinių santykių mechanizmus, kuriais naudojantis būtų galima sistemaiškai plėtoti santykius su naujomis ES kaimynėmis Rytų erdvėje.

Po ES plėtos stipriai suaktyvėjo bloko santykiai su Rusija, atsirado tokie išorinių santykių instrumentai kaip Europos kaimynystės politika (EKP) ar naujoji Rytų partnerystės iniciatyva, daug didesnę reikšmę ES darbotvarkėje įgavo energetinės problemos. Būtent ES-Rusijos santykiai, santykiai su Rytų kaimynystės valstybėmis bei ES energetinė politika tapo ir Lietuvos dėmesio sritimis. Būtent formuojant šias politikas buvo pasiūlyta ir „lietuviška“ jų vizija.

Lietuva buvo neretai kritikuojama tiek viduje, tiek ir iš šalies dėl tokios aktyvios ir principingos užsienio politikos ES. Tačiau dažnai tik dėl Lietuvos ir kitų kaimynių principingos laikysenos tam tikri klausimai ES viduje buvo pajudinami iš mirties taško.

Būtent Lietuva pirmoji pareiškė, jog ES nereikia dialogo su Rusija tik vardan pačio dialogo, o santykių su Rusija gilinimas turi būti susietas su struktūrinėmis šios šalies reformomis ir tarptautiniais įsipareigojimais, Lietuva suteikė postūmį bendrai energetikos politikai, skatino ES kurti naujus bendradarbiavimo mechanizmus su tokiomis valstybėmis kaip Gruzija ar Ukraina, kurie galėtų suteikti šioms šalims motyvaciją imtis rimtų politinių ir ekonominių reformų.

Akivaizdu, kad narystė ES labai reikšmingai padidina Lietuvos „struktūrinę galią“. Todėl turėtume pasinaudoti šiomis galimybėmis ir „europizuoti“ sau aktualius klausimus bei dar labiau sustiprinti savo interesų atstovavimą bei lobizmą ES institucijose. Tai ypač pasakytina apie tas sritis, kuriose Lietuva yra jautri trečiųjų šalių spaudimui.

Šiuo atžvilgiu prioritetine laikytina būtent energetikos politika dėl beveik absoliučios Lietuvos priklausomybės nuo Rusijos. Šioje srityje Lietuva turi būti suinteresuota stiprinti Europos Komisijos galias, kurios apribotų Rusijos galimybes besiremiant „skaldyk ir valdyk“ principu veikti per ES šalių sostines.

Be to, Lietuva neturėtų bijoti prisiimti ir tam tikro šauklio vaidmens. Turėdama kitokią istorinę patirtį bei pelningesnes energetines sutartis, Vakarų Europa kitaip vertina ir Rusijos veiksmus posovietinėje erdvėje. Dar daugiau – didžiųjų Vakarų Europos valstybių politikoje posovietinių valstybių atžvilgiu ypač stiprus „Rusija – pirmiausia“ principas. Todėl tokioms valstybėms kaip Gruzija ar Ukraina Lietuvos parama bei šioms šalims aktualių klausimų kėlimas į ES darbotvarkę yra gyvybiškai svarbūs.

Nors kai kada bandėme išlaikyti pusiausvyrą tarp didelio aktyvumo ir perdėto išsišokimo, sugebėjome ne tik plaukti pasroviui, bet pasiūlyti savo – „lietuvišką“ kai kurių ES politikų viziją.

Kita vertus, ypač svarbu suvokti ES veikimo principus ir atrasti tą subtilią ribą tarp „šauklio“ ir „baltos varnos“ vaidmenų. Dėl sudėtingos viršvalstybiškumo ir tarpvyriausibiškumo samplaikos bei trapių bendros užsienio politikos formavimo pagrindų, ES yra susiformavusi konsensuso kultūra – sprendimai priimami pasiekus bendrą valstybių narių sutarimą. Todėl perdėm emocingi vertinimai ar **Nukelta į 9 psl.**

Solidarumas ir teisingumas

ANDRIUS NAVICKAS

Prejeras Andrius Kubilius praėjusią savaitę ragino kultūrininkus prisiminti socialinio solidarumo prievolę ir sunkmečiu nereikalauoti išskirtinių sąlygų. Esą, jei valstybė neužtenks vos sruvenančio investicijų upelio į kultūrą, „Sodra“ nebegalės vykdyti savo įsipareigojimų pensininkams. Labai panašiai premjeras reagavo į policininkų bei gaisrininkų dejonę dėl nepakeliamos finansinės sausros ar į mokytojų nevilgtį, jog sprogo valdžios pažadų burbulas, esą reikia iš esmės keisti mokytojų socialinę padėtį, kelis kartus didinant atlyginimus.

Viena vertus, dabartinę valdžią galima suprasti. Valstybės biudžete švilpauja vėjai. Tai reiškia, jog nėra finansinių galimybių spręsti išsisenėjusias problemas. Kultūra valstybės podukra buvo nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo laikų. Mokytojus, valstybinėse gydymo įstaigose dirbančius medikus, kultūros ar socialinių įstaigų darbuotojus naujosios politinės tvarkos architektai sutartinai priskyrė žemesniajai lygai, aukštesniąją palikdami teisėjams, politikams, juos aptarnaujantiems funkcionieriams, su energetika ar transporto paslaugomis susijusių valstybinių įstaigų vadovams.

Pabrėžiu, jog šiuo atveju kalbu išskirtinai apie valstybinį sektorių. Privačių įstaigų savininkai darbuotojams atlyginimus moka, atsižvelgdami į šių įstaigų veiklos pelningumą, kitas aplinkybes. O į ką atsižvelgiant atlyginimai nustatomi valstybės sektoriuje? Tipinis atsakymas – tai priklausau nuo valstybės biudžeto galimybių. Jei surenkama daugiau mokesčių, tai valstybė gali būti dosnesnė, jei biudžete pinigų sumažėja, tai tenka imtis nepopuliarių sprendimų. Tačiau kyla klausimas: kodėl būtent taip įvertinta atskirų profesijų svarba valstybei, kiek dabar galiojanti atlyginimų valstybiniame sektoriuje sistema yra teisinga? Mano įsitikinimu, ji neteisinga, ir jau seniai pribrendo būtinybė iš esmės ją peržiūrėti. Kol tai nėra padaryta, valdžios apeliavimai į socialinį solidarumą skamba ciniškai.

Taip – solidari visuomenė gerokai lengviau įveikia sunkmetį nei susiskaldžiusi, susipriešiusi. Tačiau, jei norime sukurti prielaidas stiprėti socialiniam solidarumui, politikai turi prisiminti socialinio teisingumo, o ne socialinių klasių kovos žodyną. Tikrai pabodo gąsdinimai, jog, didėjant medikų, mokytojų ar policininkų atlyginimams, kentės kitos socialinės grupės, pirmiausia – pensininkai. Keistas solidarumo skatinimo būdas – priešinti vienus su kitais. Daug sąžiningiau būtų pasakyti – šiandien tenka spręsti sudėtingas problemas. Viena vertus, trūksta pinigų valstybės prisiimtiems įsipareigojimams įgyvendinti. Kita vertus, didžiąją politinės energijos dalį tenka skirti papildomų įplaukų paieškai, todėl nelieka pakankamai jėgų esminei struktūrinei pertvarkai. Tenka apsiriboti tik Saulėlydžio komisijos pastangoms griauti galiojančią apribojimų verslui sistemą bei karpyti valdymo išlaidas. Tačiau „kreivo“ sistemos stuburo tai tikrai neištiesins.

Apmaudžiausia tai, jog politikai šio „kreivumo“ net nenori matyti, nors absoliučiai daugumai Lietuvos žmonių dėl jo nekyla nė menkiausias abejonės.

Keliasdešimties metų stažą turinti aukštos kvalifikacijos gydytoja, dirbanti valstybinėje įstaigoje, „i rankas“ gauna mažiau nei du tūkstančius litų. Keliasdešimt kartų mažiau nei gydytoja kurioje nors Vakarų Europos valstybėje. Nenuostabu, jog aukštos kvalifikacijos medikai migruoja, o Vakarų medicinos įstaigos didelius honorarus moka „skautams“, sugebantiems atrasti gydytojų legionierių Lietuvoje. Mūsų gydytojų profesinis parengimas tikrai aukšto lygio, tik visiškai neaišku, kaip išlaikyti gerą specialistą grašius tesugebančioje mokėti valstybinėje įstaigoje.

O štai, pavyzdžiui, teisėjų algos kur kas didesnės. Kai anuometinis premjeras Gediminas Vagnorius kėlė teisėjams algas, buvo aiškinama, jog tai vienintelis būdas išlaikyti gerus specialistus ir kartu kovoti su korupcija. Gal ir taip, tačiau neaišku, kodėl tokia pat logika negalioja kitų sričių specialistams? Kodėl valstybės leidžiamo leidinio „Valstybės žinios“ redaktoriui mokamas kelis kartus didesnis atlyginimas nei iškiliausio profesoriaus alga? Neseniai kilo triukšmas, jog universitetų rektoriai esą gauna labai didelius atlyginimus. Neatitiktikai, vertinant padėties švietimo sistemoje požiūriu, šiuo atveju tikrai esama. Tačiau graudu, jei priimama kaip norma tai, jog valstybės įsteigtų transporto ar energetikos bendrovių vadovai uždirba mažiausiai kelis kartus daugiau nei rektoriai.

Apie apgailėtinus Lietuvos mokytojų atlyginimus taip pat daug kalbėta. Kaip ir apie problemą, jog vis mažiau jaunų žmonių renkasi šią profesiją. Pakalbėta, konstatuota, kad reikia permaitinti, o paskui pasiūlyta džiaugtis, jog sunkmečiu atlyginimai nemažėja. O valstybės įsteigtoje bendrovėje „Leo LT“ mažėja ir net šešiais nuošimčiais. Dabar šios bendrovės stebėtojų tarybos narys uždirbs tik keliolika kartų daugiau nei eilinis mokytojas. Normalu?

Socialinio teisingumo erozijos pavyzdžių galima vardyti ir vardyti. Blogiausia tai, kad tiesinti sistemos stuburą – nedėkingas darbas. Tektų įveikti didžiulį pasipriešinimą tų, kurie priprato prie privilegijų ir išskirtinės padėties. Kita vertus, kol to nebus bandoma realiai daryti, kol socialinės sistemos nesuvoksime kaip daugiau ar mažiau teisingos, valdžios apeliavimas į socialinį solidarumą nenokins vaisių.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Pagarbos nusipelnęs ALK'os direktorius

SIGITA ŠIMKUVIENĖ-ROSEN
JAV LB Krašto valdybos
vicepirmininkė

Pirmą kartą lankantis Putname, dar 2001 metais, Nekaltai Pradėtosios Švenčiausiosios Mergelės Marijos vienuolyno seselių surengtame kasmetiniame piknike Neringos stovyklai paremti teko apsilankyti ir ALK'oje.

ALK'a – Amerikos lietuvių kultūros archyvas mus, naujai atvykusius iš Lietuvos, nustebino savo gausiu ten sukauptu didžiuliu turtu: lietuviškomis knygomis, lietuviškais laikraščiais, įvairių žmonių ir organizacijų archyvais, meno darbais.

Tą pačią vasarą pirmą kartą susitikau ir su ALK'os dabartiniu direktoriumi – gerbiamu Juozu Rygelium. Šis nepaprasto darbštumo ir kruopštumo žmogus paliko man neišdildomą įspūdį. Metams bėgant, vis koku nors reikalu tekdavo apsilankyti Putname, užsukti į ALK'ą, susitikti ir pabendrauti su Rygelium. Vieną kartą nusprendžiau, kad būtų įdomu sužinoti jo gyvenimo istoriją. Ji man pasirodė tikrai įdomi. Manau, kad jus taip pat sudomins ši istorija.

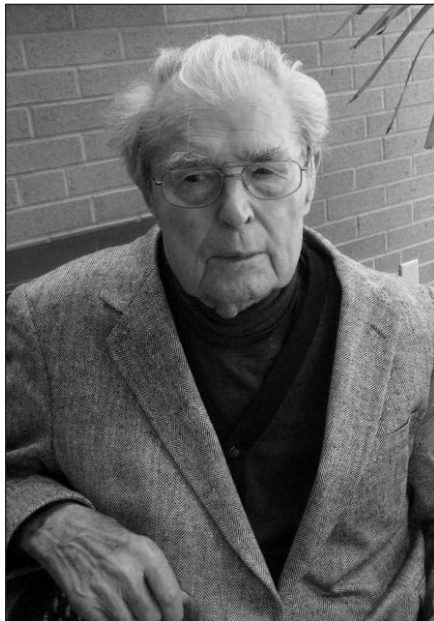
Vakarais kibdavo į knygas

Kaip ir dauguma lietuvių, Rygelis į Ameriką atplaukė po Antrojo pasaulinio karo. Bet pradėsiu viską iš pradžių.

Juozas Rygelis gimė netoli Vyštyčio ežero, gausioje Rygelių šeimoje, kurioje augo net septyni vaikai. Pats Juozas buvo vyriausias. Jis buvo paklusnus, geras vaikas ir jau labai į mokslus linkęs. Mokyklos keturis skyrius Juozas baigė 1932 metais, būdamas 12 metų. O būdamas 14 metų su dėde dirbo medienos darbus: iš miško vežė medžius ir atstatinėjo tetos sudegusius namus gretimam kaime, vakarais kibdavo į knygas. Tad pats savarankiškai pasiruošė egzaminams ir puikiai išlaikęs juos pateko į Vilkaviškio gimnazijos septintą klasę. Gimnazijoje prasimokė dvejus metus ir ją baigė 1942 metais su labai gerais pažymiais. Nesunkiai įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą ir gavo stipendiją studijuoti fiziką ir inžinerinius mokslus.

„Pirma tėvų turiu atsiklausti...“

1943 metais, vokiečiams uždarius universitetą, jauni vyrai buvo gaudomi ir verbuojami darbams Vokietijoje. Taip vieną kartą nutiko ir Juozui, kai jis, išgirdęs kieme kalbant vokiškai, surado palėpėje, kurioje slėpėsi, kaminkrečio drabužius, kuriais apsirengęs išvengė tarnybos pas vokiečius. Jis, nuvykęs pas tuometinį Vytauto Didžiojo universiteto rektorių Adolfą Damušį, klausė, kur prapuolė jų visi dokumentai iš universiteto? Pasirodo, juos pasiėmė vokiečių komendantūra. Juozas nepabūgo ir

Juozas Rygelis

ten nuvyko pasiteirauti. Paslaugus vokiečių karininkas dokumentus surado ir atidavė, prieš tai pakviesdamas vykti į Vokietiją ir studijas tęsti ten. Jaunas vaikinys atsakė gana sumaniai „pirma tėvų turiu atsiklausti...“

Vokiečių pinklėse

Pagaliau, 1943 metų rudenį, Vytauto Didžiojo universiteto studentams, būsiamiems inžinieriams ir medicams vokiečiai nusprendė leisti lankyti paskaitas vakarais. Paskaitos vykdavo restoranuose ir medicinos fakultete, nes visus kitus pastatus buvo užėmę vokiečių kareiviai. Taip universiteto studentai sulaukė ir 1944 metų pavasario, vasaros. Artėjo rusų frontas, tad visi jauni vyrai ruošėsi išeiti į pogrindį partizanauti, kovoti su rusais ir laukti Vakarų Aljanso bei Amerikos pagalbos. Liepos mėnesį jų ryšininkas pranešė žinią, gautą iš Švedijos, kad niekas nesiruošia padėti Lietuvai išsivaduoti iš būsimo Rusijos glėbio: Vakarų valstybės leis užimti rusams Pabaltijį. Laikinoji vyriausybė priėmė sprendimą trauktis kam tik įmanoma į Vakarus ir pasiruošti ilgai rezidencijai.

Tuo metu Rygelis jau buvo grįžęs į Vilkaviškį ir dirbo savitarnybos skyriuje. Rusai jau tada savo lėktuvais apšaudydavo civilių gurguoles, besitraukiančias į Vakarus. Vokiečiai, traukdamiesi iš Lietuvos, ėmė vyrus apkasams kasti. Juozas taip pat buvo patekęs į tas jų pinkles, bet gerai, kad pasitaikė senas vokiečių kareivis, kuris net patinęs „patikrinti“, ar jo visi keleiviai sėdi vežime. Tad jaunuoliai, pasitaikius progai, kaip zuikiai išbėgiojo į visas keturias puses ir slėpėsi pakelės krūmuose. Artėjant frontui lietuviai traukėsi į Vakarus, tad griovius ir slėptuves vis tiek teko kasti Vokietijos žemeje.

Atkaklus lietuvis

Antrojo pasaulinio karo pabaigą Rygelis sutiko Niunberge. Jis dirbo

lietuvių atstovu prie amerikiečių komendantūros, nes gerai kalbėjo vokiškai. Amerikiečių pulkininkas, kuris bendravo su Juozu vokiškai, perspėjo jį, kad visi pabėgėliai bus grąžinti į rusų pusę. Juozas su savo bendražygiais lietuviais gavęs iš Amerikos kareivių konservų kelionei, susiruošė bėgti toliau į Vakarus. Tokiu būdu jis ir pateko į Hanau stovyklą, kuri buvo prigludusi tūkstančius karo pabėgėlių. Rygelis labai troško mokytis, tad pradėjo ieškoti universitetų Vokietijoje. Po karo universitetai buvo sugriauti, tad ir studentų skaičius buvo ribotas. Atkaklus lietuvis pateko į Damstarto universitetą. 1945 metų rudenį jis pradėjo studijuoti ir dirbti – valė iš po griūvėsių auditorijas, jas remontavo.

Į Ameriką – paskui mylimąją

Ten, Hanau stovykloje, Vokietijoje, 1948 metais jis ir susipažino su savo žmona – gražuole Aldona. Ji – kaunietė, garsaus vaikų gydytojo Vinco Terčioko ir Onutės Putvinskaitės, Vlodo Putvinskio, Šaulių sąjungos įkūrėjo, anūkė. Tuo metu ji buvo gimnazistė. Jos draugė Stasė ir supažindino su išvaizdžiu studentu Juozu. Gerai prisimena abu Rygeliai atmintiną Naujųjų metų sutikimą, kai gimnazistė Aldona ėjo švęsti su studentais Naujuosius metus, o to nebuvo galima daryti. Gerai, kad mama galėjo perkalbėti auklėtoją ir gimnazijos direktorių, tokiu būdu Aldona pasiliko toliau tęsti mokslus.

1949 metais Rygelis baigė universitetą įgydamas metalofizikos ir diplomuoto inžinieriaus diplomą su teise dirbti visoje Europoje. Gabiam jaunuoliui stipendiją siūlė ir kvietė studijuoti filosofiją Sorbonos universitetas. Bet Juozas buvo priėmęs tvirtą sprendimą vykti į Ameriką, kur jau buvo išvykusi jo mylima mergina Aldona. Net baigiamuosius egzaminus jis išlaikė greičiau, gyvendamas kelias savaites tik su kava.

Pasipiršo per Šv. Kalėdas

Į Amerika jis atvyko per Padėkos dieną – lapkričio 25-ąją, o per Šv. Kalėdas pasipiršo savo išrinktajai. Kitų metų atvelykį šventė vestuves. Šeima apsigyveno Brooklyne, Juozas dirbo škotų kompanijai. Vėliau pradėjo studijas Columbia universitete, norėdamas įsigyti doktoratą iš medžiagų fizikos, bet, pasikeitus darbui ir persikėlus gyventi į Stamford, Connecticut, mokslai nutrūko.

Juozo ir Aldonos Rygelių šeimoje užaugo penki vaikai. Visi turi gražius lietuviškus vardus, net po du. Paklausus kodėl, A. Rygelis atsakė, kad tai buvo abiejų sprendimas: Elena – Aldona, Antanas – Juozas, Vincas – Jonas – Gediminas, Regina – Ramunė, Vita – Veronika. Visi vaikai kalba ir rašo lietuviškai, nes buvo vežami į šeštadieninę mokyklą New York mieste. Visi vaikai dėkingi savo tėveliams, kurie buvo labai reiklūs mokytojai: prigalvodavo įvairių užduočių, įtvirtinančių jų lietuvių kalbos žinias, prižiūrėdavo, kad jų visi namų darbai būtų atlikti nepriekaištingai.

Lietuviškos veiklos verpetuose

Nuo pat atvažiavimo į Ameriką, Juozas ištraukė į lietuviškos veiklos verpetus, dirbo su ateitininkų organizacija NY, o Bridgeporte įkūrė LB apylinkę. Visada rėmė lietuvišką

spaudą, ją prenumeravo, mielai dalyvaudavo ir tebedalyvauja lietuviškai gyvenime.

Nuo 1990 metų Juozas ir Aldona Rygeliai gyvena Putname. Būdamas 70 metų baigė savo tarnybą valdiškoje įstaigoje ir visą energiją bei laisvalaikį skyrė mėgstamai lietuviškai veiklai: pradėjo rengti Rytų pakraščio ateitininkų stovyklas, talkininkavo ALK'oje. Nuo 1992 metų pradėjo tvarkyti ALK'os finansus, daug padėjo buvusiam ALK'os direktoriui dr. Juozui Kriaučiūnui jo darbuose.

Nuo 1992 metų Rygelis yra jos direktorius. ALK'a – tai Lietuvių katalikų mokslo akademijos dalis. J. Rygelis yra šios Akademijos prezidentas. Akademia jungia apie 50 narių, vyksta suvažiavimai, kurie ruošiami kas dveji metai. Paskutinysis vyko ALK'oje 2007 metais. Suvažiavime išrenkama Taryba. Dabartinės Tarybos nariai yra Dalė Lukienė – JAV LB Krašto valdybos kultūros tarybos pirmininkė, dr. Ramūnas Girnius, dr. Romualdas Kriaučiūnas, Saulius Kuprys, Margarita Bareikaitė – JAV LB Krašto valdybos Religinių reikalų tarybos pirmininkė. ALK'a turi savo valdybą, į kurią be direktoriaus Rygelio įeina Regina Taunienė, Saulė Šatienė, Irena Alksnienė, Pranas Valys, Jonas Stundžia, Antanas Girnius, Jonas Limantas. Pastaruoju bostoniškiu J. Rygelis labai džiaugiasi, nes J. Limantas dažnai talkininkauja ALK'oje. ALK'a turi savo patarėjus: dr. Stasį Goštautą – literatūros ir meno, prof. Benjamina Maciuką – istorijos ir prof. dr. Aldoną Ligertaitienę – teologijos ir filosofijos.

ALK'a turi ir padėjėjų, kuriems mokama alga pagal susitarimą: Eglė Varnienė, Viliją Shakalis. Yra ir keli organizaciniai patarėjai: Audrius Page, Vida Markaitis, Kenet Sringelis.

ALK'a buvo statoma iš aukų, o dr. J. Kriaučiūnas jai užrašė savo palikimą, kurį investavus į kapitalą buvo sudarytas ALK'os biudžetas. Jis ir dabar dar naudojamas archyvuvi prižiūrėti ir jo veiklai vykdyti.

Rygelis aktyviai bendradarbiavo su a.a. Vaiva Vėbraite. Jos vadovaujama JAV LB Krašto valdyba rūpinosi, kaip padėti išsaugoti ALK'os archyvus, kaip sudominti Lietuvos akademikus, kultūros ir mokslo žmones čia esančiais nenusakomais turtais. Po truputį jaučiama pagalba iš Lietuvos 2-3 mėnesiams. Atvažiuoja specialistai, kurie kataloguoja ir archyvuoja čia esančią medžiagą. J. Rygelis ir jo valdyba norėtų, kad tokių talkininkų iš Lietuvos ALK'a sulauktų visada. Nebodamas savo sveikatos, Juozas kiekvieną dieną vyksta į ALK'ą ir joje praleidžia po keletą valandų, spręsdamas būtiniausias reikalus. ALK'oje dažnai lankosi ir kitų vietovių lietuviai. Mielas direktorius aukoja savo savaitgalius, aprododamas muziejų bei biblioteką ir pasakodamas ALK'os istoriją, joje sukauptus turtais. Rūpestingas archyvų direktorius džiaugiasi savais, vietiniais Rytų Connecticut apylinkės žmonėmis, kurie daugiausia jėgų skiria talkininkaudami ALK'oje.

Juozas Rygelis už jo nuoširdžią ir ilgamatę lietuvišką veiklą apylinkei ir pasiaukojimą ALK'ai yra apdovanojamas JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos Padėkos raštu. Nuoširdžiai sveikiname mielą J. Rygelį visų lietuvių vardu ir linkime jam sveikatos bei kantrybės toliau nuoširdžiai rūpintis lietuvišku lobynu – ALK'a.

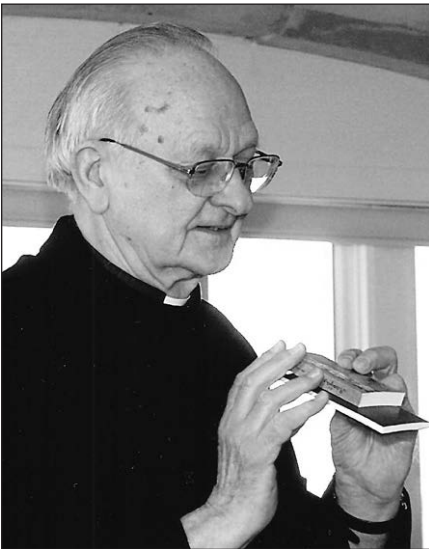

Sibiro kankinės Dirsytės gimtadienio šimtmečio minėjimo paskaitininkas kun. dr. Trimakas ir klausytojai.

A. Dirsytės gimtadienio šimtmečio minėjimas

Kandidatės į palaimintąsias Adelės Dirsytės gimtadienio šimtmečio minėjimas buvo suruoštas š. m. balandžio 22 d. Ateitininkų namuose, Lemont.

Minėjimą atidarė Ateitininkų namų valdybos pirm. Vida Maleiškiene, pabrėždama svarbą suprantant šios Sibiro kankinės reikšmę mūsų gyvenime.

Kun. dr. Trimakas su Dirsytės maldaknyge „Marija, gelbėk mus“.

Akademinėje programos dalyje kun. dr. Kęstutis A. Trimakas kalbėjo apie dvigubą Dirsytės pašaukimą: būti mokytoja ir būti gyva auka. Nuo jaunystės ji norėjo tapti mokytoja. Baigusi Vytauto Didžiojo universitetą, tapo pedagoge, tačiau mokytoja teišdirbo nepilnus šešerius metus, ir tai tik vokiečių ir rusų okupacijos metais. Jau anksčiau, būdama Lietuvių

katalikių moterų draugijos reikalų vedėja, ji skaitė paskaitas Lietuvos moterims. Universitete Dirsytė susidomėjo moters kova prieš blogį. Nesuvokė tada, jog tai taps jos pašaukimu, nukreiptu į kančios kelią – auką.

Tą kelią ji pradėjo 1946 m., kai buvo suimta ir pasmerkta kalėti 10 metų sunkių darbų stovyklose Sibire. Tas kelias vedė per visą Sibiro plotą iki pat rytinio pakraščio – pasibaisėtinos Kolymos, skirtos ją pačią sunaikinti, nes Dirsytė iki pat galo nenusileido, neišdavė Gėrio, nors buvo kankinama iki jėgų išsekimo. Tą kančią ji pati aukojosi už savo tautą. Ar šio šimtmečio proga tauta supras, jog ši tauri moteris tiek daug aukojosi, kad lietuvių tauta prisikeltų?

Šios kilnios mokytojos pavyzdys gali įkvėpti mus gyventi ir kurti. Meninėje programos dalyje kun. Trimakas paskaitė keletą eilėraščių – atsiliepimų į Dirsytės maldas, idėjas bei išgyvenimus. Muzikas Faustas Strolia pristatė pagal Dirsytės maldą į Gailęstingumo Motiną savo sukurtą giesmę keturių balsų chorui ir vargonams.

Po to buvo atnašaujama šv. Mišių auka, kurioje, kun. Trimako žodžiais, su savo auka dalyvavo ir pati Adelė. Irena Karoblytė atitinkamose vietose paskaitė pačios Adelės šv. Mišioms sukurtas maldas.

Nemažai žmonių įsigijo Adelės Dirsytės Sibire sukurtų maldaknygių „Marija, gelbėk mus“ bei leidinių apie ją, kuriuos išleido Šiaurės Amerikos ateitininkų taryba.

Irena Karoblytė

Muzikas Faustas Strolia aiškina apie savo sukurtą muziką giesmei pagal A. Dirsytės maldą į Gailęstingumo Motiną. **Jono Maleiškos** nuotraukos

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

AKLAI Į VAKARUS!

Stasės E. Semėnienės laišką, nuomonių, vedamųjų ir kitų straipsnių įvairiomis temomis ir progomis „Drauge“ yra buvę daug ir dažnai įdomių. Vienas jų – „Ar nešvankumas vyrauja Lietuvoje?“ buvo išspausdintas „Nuomonių“ skyriuje 2009 m. balandžio 24 d. Jame Semėnienė ilgisi mandagumo ir pagrįstai sielojasi dėl didėjančio nešvankybų srauto lietuvių kalboje – tiek šnekamojoje, tiek literatūrinėje.

Tas autorę suerzinęs nešvankumas tikrai neatsirado mūsų „orioje“ (mūsų pačių nuomone) tautoje „per trumpą pusšimtmetį sėtono ‘glėbyje’“. Kaip ir kitose tautose, nešvankybės buvo, yra ir liks „nepatogiai vaizdžia“ mūsų kalbos dalimi, nors autorė ir teigia, kad „mūsų kartai Lietuvoje tie žodžiai nei girdėti, nei regėti“. Neįtikėtina! Nejaugi autorės karta susidėjo iš kurčių ir aklų šventųjų? Bet čia pat autorė prisipažįsta, kad „Nebuvome ir mes laisvoje Lietuvoje šventi.“

„Gamtiniais žodžiais išsakytos“ „liaudies išminties“ buvo apstu ne tik kaimė. Ji „klestėjo“ ir aukščiausiuose, kultūringiausiuose ir įtakingiausiuose visuomenės sluoksniuose, besislepianči už talpaus žodžio „sąmojis“. Kadangi ta „liaudies išmintis“ (kodėl tik liaudies?) buvo „žodžiais išsakyta“, įrodo, kad tie žodžiai nebuvo užmiršti, bet plačiai vartojami, nors autorė tvirtina, kad „niekas gyvenime jų nevartojo“. Jei „stambaus ūkininko dukra“ sakosi negirdėjusi tokių žodžių iš jų supusių „merginų (mergų?) ir bernų“, visai nenuostabu. Kaimo samdiniai, griežto luomo skirtumo suvaržyti, žinojo, iš ko duoną valgo, ir mokėjo prikasti liežuvį.

Nors ir kaip pasišventę auklėtojai mokykloje stengėsi mokinius kelti „į kultūringesnę, tiesos, gėrio bei grožio pasaulio pažinimą“, stropiai „kultūrinami“ paaugliai (ypač vyriš-

koji giminė) tuos „nepageidaujamus“ žodžius puikiai žinojo ir juos tarpusavyje vartodami mėgo įrodinėti savo „vyriškumą“ – žodžiu ir veiksmu. Nes, pagal „liaudies išmintį“, „Jei negerai, nerūkai ir moterų nesivaikai, tai koks iš tavęs vyras?“ Prie to dar galima pridėti – ir nesikeiki. O vyrų būti buvo labai svarbu. Užteko jį pavadinti „boba“, kad skaudžiai įžeistum, kartu nenoromis atskleidžiant nepavydėtiną lietuvių moterų visuomeninę padėtį. Vien dėlto, kad autorė pati tokių grubių žodžių ar posakių nebuvo girdėjusi (ar nenorėjo girdėti), dar nereiškia, kad jų nebuvo – vienaaukščių, dviaukščių, triaukščių savos gamybos ar skolinčių. Keiksmazodžiai ir jų „vaizdūs“ pornografiniai deriniai buvo tie atsargos ramsčiai, kurių buvo griebiamasi stiprių jausmų užtemdyto proto blaiviems argumentams išsisėmus. Jie yra, dažnai nutyliama, šiurkštesnė, bet savotiškai įdomi ir raiški mūsų tautosakos dalis. Vienas iškilus išėivijos veikėjas kartą net spaudoje pasakė, kad bręstantiems jaunuoliams pornografijos būtinai reikia...

Jei Semėnienė, giliai sukręsta Vytauto Čepiausko romano „Pinklės“, norėtų iš arčiau susipažinti su literatūrinės lietuvių kalbos nešvankybėmis, dažnai pateisinamomis, kad tai „gyvenimas“, patartina atidžiai perskaityti naujai į anglų kalbą išverstą, leidėjų patraukliai siūlomą ir garsinamą Ričardo Gavelio knygą „Vilnius Poker“. Ją perskačius taip ir lieka neaiškus: ar tai Nobelio premijos vertas kūrinys, filosofinė pornografija ar pornografinė filosofija. Kiekvienu atveju, reikalui esant, įtikinamų pasiteisinimų visada galima rasti. Atrodo, kad bent šiuo metu Lietuvos literatūra vadovaujasi šūkiu: aklai į Vakarus!

Vytautas Matulionis
Cleveland Heights, OH

VISIEMS REIKIA „IŠMOKTI ATPAŽINTI ŠIŲ DIENŲ PATRIOTIZMĄ“

Skaičiusieji „Draugo“ gegužės mėn. 8 d. numerį greičiausiai pamatė Dalios Cidzikaitės rašinį „Išmokti atpažinti šių dienų patriotizmą“. Autorė savo straipsnyje paminė dr. Stasio Goštauto mintis apie patriotizmą, išsakytas jo per „Draugo“ 100-mečio paminėjimo simpoziumą. Dr. Goštautas savo pranešime sakė, kad „ankstyvesnioji, iš aktyvios veiklos besitraukianti karta buvo patriotiška ir t.t.“ Cidzikaitė daro išvadą, kad „į mano bangą žiūrima kaip į nepatriotišką, nekultūringą, neišsilavinusią“. Man ir daugeliui kitų klausiusių dr. Goštauto pranešimo nesusidarė nuomonė, kad buvo paly-

gintos išėivijų kartos. Kiekvienoje išėivijos kartoje buvo visokių asmenų, kiekviena karta buvo patriotiškos savaip, žiūrėjo „kitomis“ akimis ir savaip suprato tų laikų patriotizmą.

Ankstyvesnioji karta daugiau skyrė dėmesio Lietuvos laisvinimui, lietuviybės išlaikymui, o naujausioji karta skiria daugiau dėmesio lietuviybės išlaikymui ir Lietuvos vardo skleidimui. Abi siekia to paties – būti Lietuvos patriotais. Mums visiems reikia „išmokti atpažinti šių dienų patriotizmą“.

Antanas Paužolis
Chicago, IL

TIK RAŠYKITE TOLIAU!

Dėkoju Juozui Gailai už jo straipsnius „Apmąstymai iš Ellicott miestelio“. Nepraleidžiu neperskaičiusi

nė vieno. Tik rašykite toliau!

Birutė Prasauskienė
Lomita, CA

www.draugas.org

E. Krungolcas laimėjo bronzą

Lietuvos penkiakovininkas Edvinas Krungolcas (d) užėmė trečią vietą, nugalėjo Latvijos atstovas Denis Čerkovski (v), antrą vietą užėmė vengras Adam Marosi (k). **ELTOS** nuotr.

Budapeštas, gegužės 12 d. (ELTA) – Lietuvos penkiakovininkas Edvinas Krungolcas Budapešte (Vengrija) vykusiame trečiajame pasaulio šiuolaikinės penkiakovės taurės varžybų etape užėmė trečią vietą.

36-erių metų Bejing olimpiu žaidynių vicečempionas finale sekmdienį surinko 5,888 taškus. Nugalėjo latvis Denis Čerkovski (6,000 tšk.), antrą vietą užėmė vengras

Adam Marosi (5,944 tšk.).

34-erių metų Atėnų olimpiu žaidynių vicečempionas ir Bejing žaidynių bronzos medalio laimėtojas Andrejus Zadneprovskis užėmė šestąją vietą (5,812 tšk.), 31-erių metų Tadas Žemaitis – 17-ąją (5,692 tšk.), o 21-erių metų Justinas Kinderis – 24-ąją (5,640 tšk.). Atrankos varžybose dalyvavo 69 sportininkai, iš kurių į finalą pateko 36.

Prieglobsčio daugiausia prašė Rusijos gyventojai

Vilnius, gegužės 12 d. (BNS) – Lietuva tarp trijų Baltijos šalių yra patraukliausia prieglobsčio ieškotojams. Daugiausia čia išikurti nuolat pageidauja Rusijos gyventojai.

Tai rodo Europos Sąjungos (ES) statistikos agentūros „Eurostat“ paskelbti duomenys apie prieglobsčio prašytojus 27 ES valstybėse 2008 m.

„Eurostat“ duomenimis, pernai Lietuva sulaukė 520 prašymų suteikti prieglobstį. Tuo metu Latvijoje tokių prašymų tebuvo 55, Estijoje – 15.

Lietuvoje prieglobsčio dažniausiai ieškojo Rusijos piliečiai, antroje vietoje – afganistaniečiai ir baltarusiai.

Latvijoje daugiausia prieglobsčio prašė Gruzijos, Afganistano ir Rusijos gyventojai, Estijoje – baltarusiai ir rusai.

Iš viso pernai ES prieglobsčio prašė apie 240 tūkst. žmonių, arba 480 prašytojų milijonui piliečių. Daugiausia prieglobsčio ES prašė Irako gyventojai – 29,000 asmenų. Toliau eina asmenys iš Rusijos, iš Somalio, iš Serbijos ir iš Afganistano.

Prieglobsčio prašytojus labiausiai viliojo išikurti Prancūzijoje. Čia prieglobsčio kreipėsi 41,8 tūkst. žmonių. Jungtinėje Karalystėje prieglobs-

čio prašė 30,5 tūkst., Vokietijoje – 26,9 tūkst., Švedijoje – 24,9 tūkst., Graikijoje – 19,9 tūkst., Belgijoje – 15,9 tūkst., Nyderlanduose – 15,3 tūkst. asmenų.

Tačiau palyginus prieglobsčių prašytojų ir šalies gyventojų santykį, gėdžiamiausiomis valstybėmis tapo Malta, Kipras, Švedija, Graikija, Austrija ir Belgija.

„Eurostat“ duomenimis, kai kuriose ES narėse prieglobsčio prašė išimtinai daug vienos valstybės gyventojų. Pavyzdžiui, Lenkijoje 91 proc. prieglobsčio prašytojų buvo iš Rusijos. Lietuvoje 77 proc. prašytojų – taip pat iš Rusijos. Vengrijoje ir Liuksemburge dauguma prieglobsčio ieškotojų buvo iš Serbijos, Bulgarijoje – iš Irako.

Pabėgėlio statusą ES šalyje gavo 24,4 tūkst., arba 13 proc. prašytojų, 18,56 tūkst., arba 10 proc. asmenų suteikta apsauga, 8,970, arba 5 proc. dėl humanitarinių priežasčių leista gyventi ES valstybėje.

141,73 tūkst. prašytojų sulaukė neigiamo atsakymo. Lietuvoje teigiamus atsakymus gavo 70 prieglobsčio prašytojų, 50 prašymai atmesti.

Nesutariama dėl lietuviškų ir lenkiškų pavardžių

Atkelta iš 1 psl.

nė vienos lentelės. Punsko valsčiaus viršaitis žadėjo tai padaryti, tikimės, kad užrašai atsiras galbūt šią vasarą”, – sakė I. Gasperavičiūtė.

LB vadovė tikina, kad apie Lenkijos nevykdomus išpareigojimus visuomenei pranešama pernelyg mažai.

„Lenkijoje daug kalbama apie Lietuvos lenkų padėtį, bet ne visados pasakoma tiesa. Susidaro neatitiktikas tarp Lenkijos lietuvių ir Lietuvos lenkų. Dažnai Lenkijos valdžios atstovai Lenkijos lietuvių problemas suveda į tai, kad tai tėra valsčiaus klausimas, problemos esą nedidelės”, – sakė I. Gasperavičiūtė.

Lenkijos spaudoje pastarosiomis dienomis plataus atgarsio sulaukė

šeštadienį Vilniuje įvykęs Lietuvos ir Lenkijos parlamentų asamblėjos posėdis, kuriame pirmą kartą per pastaruosius 15 metų nebuvo pasirašytas bendras pareiškimas, nes neprieita prie bendros nuomonės dėl Lietuvos lenkų padėties.

Įtakingas lenkų dienraštis „Rzeczpospolita” rašė, jog „pareiškimo nepasirašymas – labai rimtas ženklas, jog lenkai nebenori klausytis tuščių lietuvių politikų pažadų”. Lenkijos Seimo pirmininko pavaduotojas Jaroslaw Kalinowski Vilniuje priekaištavo Lietuvai, kad dokumentuose neleidžiama rašyti vardų ir pavardžių lenkiškais rašmenimis ir pagrasino skųstis Europos žmogaus teisių teismui Strasbūre.

Svarbu žinoti

Keičiasi užsienyje įgytos kvalifikacijos vertinimo tvarka

BNS – Užsienyje įgytų aukštojo mokslo kvalifikacijų vertinimas bus suprantamesnis ir griežtesnis, pranešė Studijų kokybės vertinimo centras (SKVC). Griežtėja tų kvalifikacijų vertinimas, kurios įgytos baigus neteisėtai vykdytas studijas, t. y. kai šalyje, kurioje vyko studijos, neturėtas tos šalies atsakingos įstaigos leidimas tokiais veiklai. Anksčiau tokios kvalifikacijos buvo vertinamos su sąlyga, jei SKVC bus išlaikytas atitinkamas kvalifikacinis egzaminas. Išgaliojusiiose naujosiose taisyklėse tokios kvalifikacijos be išlygų vertinamos kaip nelygiavertės Lietuvoje teikiams atitinkamoms kvalifikacijoms.

Norvegijoje – naujos taisyklės darbuotojams iš Lietuvos

Lietuvians.com – Nuo gegužės

1 d. nustojo galioti pereinamojo laikotarpio taisyklės, kurios buvo taikomos darbuotojams iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Slovakijos, Slovėnijos, Čekijos ir Vengrijos. Nuo šiol mūsų šalies piliečiams galios taisyklės, taikomos Europos ekonominės bendrijos (EEB) šalims. Tai reiškia, kad nėra keliamas reikalavimas, jog būtų dirbama visą darbo dieną, o mokamas atlyginimas atitiktų galiojančią įkainį. Darbuotojai ir jų šeimos nariai nuo 2009 m. gegužės 1 d. be leidimo dabar galės dirbti iki 3 mėn. Pagal naujus reikalavimus darbas turi būti ir tam tikros trukmės. EEB šalių piliečiai, kurie pradės dirbti Norvegijoje prieš gaunant leidimą gyventi (oppholdstillatelse), gali gauti mokesčių kortelę (skattekort) ir laikiną asmens kodą (personnummer) pateikus prašymą mokesčių tarnybai (skattee-taten). Anksčiau Lietuvos piliečiams galiojo pereinamo laikotarpio taisyklės, kurios buvo daug griežtesnės.

Kuršių nerija laukia buldozerių

Vilnius, gegužės 12 d. (BNS) – Kuršių nerijoje per du mėnesius turi nebelikti šešių neteisėtų statybų darinių. Tokius raštus iš Klaipėdos apygardos prokuratūros ir Aplinkos ministerijos gavusi Klaipėdos apskrities viršininko administracija suka galvą, kaip elgtis.

Pastatų šeimininkai ketina kreiptis į Strasbūro teismą ir bylinėtis su Lietuvos valstybe. Ieškiniai valstybei gali siekti daugiau kaip milijardą litų.

„Tačiau juk ir gyventojai, ir savi-valdybė išivaizdavo, kad elgiasi teisingai – statybų leidimai, kiti dokumentai buvo suderinti. Išsiųsime žmonėms įpareigojimus griauti, bet juk turi būti ir sveikas protas, – svarstė Klaipėdos apskrities viršininkas A. Burkšas.

Iš šešių objektų penkiuose atliktas remontas: senieji poilsio namai pritaikyti nuolat gyventi, ūkinės patalpos virto poilsinėmis, kai kurie jų išplėsti ar paaukštinti. Vienas stati-

nys – druskų sandėlis Juodkrantėje, Gintaro įlankoje, – naujas.

Tačiau kol kas neaišku, kaip šalinti neteisėtas statybas. Kai kuriuos pastatus perpirko net tretieji savininkai. Jie išivaizdavo, kad viską daro pagal įstatymus ir dabar jaučiasi apgauti. Tarp jų – keletas užsieniečių.

Neringos mero Viganto Giedraičio manymu, dėl visų šių nesusiprati-mų kaltę turi prisiimti ir visos statybų dokumentus suderinusios įstaigos. Tačiau dokumentus pasirašinėję žmonės seniai dirba kitur.

„Manyčiau, reikia skelbti moratoriumą – duoti laiko dar kartą viską apsvarstyti, mėginti rengti naują detalų planą. Tie visi minimi statiniai ne sugadino, o tik pagerino Neringos vaizdą”, – kalbėjo Neringos meras.

Neatmetama, kad raginimus nugriauti neteisėtas statybas gavę žmonės kreipsis į Lietuvos teismus. Ir vėl prasidės ilgas bylinėjimasis. Teismuose dabar nagrinėjamos 39 neteisėtų statybų Neringoje bylos.

Įvažiavimas į Vilniaus senamiestį bus mokamas

Vilniaus senamiestis. **ELTOS** nuotr.

Vilnius, gegužės 12 d. (BNS) – Vilniaus valdžia planuoja, kad nuo kitų metų įvažiavimas į Vilniaus senamiestį kainuos 5–10 litų, tačiau motociklams, mopedams ir motoroleriams jis turėtų būti nemokamas.

Sostinės vadovai tikino, kad įvažiavimo į senamiestį apmokestinimo projektas sumanytas ne siekiant pasipinigauti, o norint mažinti aplinkos taršą, triukšmo lygį, avarių skaičių,

gerinti senamiestio gyventojų gyvenimo sąlygas.

Pagal rengiamą projektą, kurį dar svarstys savivaldybės taryba, siūloma apmokestinti įvažiavimą visą parą. Dažnai senamiestyje besilankantys žmonės galės gauti ilgalaikius leidimus, kiti galės sumokėti už vienkartinį įvažiavimą.

Įvedus rinkliavą tikimasi gauti 8 mln. litų per metus. Pasak sostinės mero V. Navicko, taip pat sprendžiama automobilių statymo problema – 7 aikštelių įrengimo konkursus ketinama skelbti po keletą mėnesių. V. Navicko tvirtinimu, požeminės aikštelių po Lukiškių aikšte sumanymas taip pat „nėra miręs”.

Apie planus apmokestinti įvažiavimą į Vilniaus senamiestį kalbėta prieš trejus metus, tačiau tąkart jie liko neįgyvendinti. Tuomet svarstyta apie simbolinę vieno lito rinkliavą, tačiau buvo neslepama, kad vėliau mokestis gali išaugti. Apytikriais tuometiniais skaičiavimais, per parą iš vairuotojų pavyktų surinkti apie 100,000 litų.

Pasaulio naujienos

Popiežius Benediktas XVI Izraelyje.

SCANPIX/REUTERS nuotr.

Popiežius meldė taikos ir vienybės Šventojoje žemėje

Jeruzalė, gegužės 12 d. (BNS) – Popiežius Benediktas XVI meldė teisingumo ir taikos sambūvio Šventojoje žemėje pirmadienį lankydamasis Izraelio prezidento Shimon Peres rezidencijoje.

„Mano maldininko kelionė į šventas vietas – tai viena iš maldų brangios dovanos – vienybės ir taikos Artimuosiuose Rytuose ir visai žmėnijai, – kalbėjo popiežius. – Meldžiuosi kasdien už teisingumo atneštą taiką į Šventąją žemę ir visą regioną, saugumą ir naująją viltį visiems.“

„Jeruzalė, daug metų buvusi daugybės įvairiausių kilmės žmonių kryžkelė, yra miestas, kuris suteikia žydams, krikščionims ir musulmonams ir pareigą, ir privilegiją liudyti kartu taikų sambūvį, kurio trokšta vieno Dievo garbintojai“, – sakė Benediktas XVI.

„Tegu nuoširdus visų žmonių širdžių virsmas veda į vis stiprėjantį siekį taikos ir saugumo per teisingu-

mą kiekvienam“, – kalbėjo Benediktas XVI atvykęs į Izraelį atlikti savo maldininko kelionės po Šventąją žemę.

Krikščionių bendruomenių išlikimas Artimuosiuose Rytuose yra „gyvybiškai svarbus“, popiežius sakė Jeruzalėje vykusiame katalikų vyskupų susitikime.

Nerimas dėl Artimuosiuose Rytuose sparčiai nykstančių krikščionių bendruomenių tapo viena iš pagrindinių savaitę trukusios Šventojo Tėvo kelionės po Jordaniją, Izraelį ir palestiniečių teritorijas. Benediktas XVI šiame regione lankosi pirmą kartą nuo įžengimo į Šventąją sostą.

Izraelio okupuotame Vakarų Krante ir Gazos ruože gyvuojančios palestiniečių krikščionių bendruomenės per pastaruosius dešimtmečius smarkiai sumažėjo, o ekonomikos stagnacija ir politiniai neramumai paskatino šių bendruomenių narių emigraciją.

Iš JAV deportuotas buvęs nacių koncentracijų stovyklų sargybinis

Vilnius, gegužės 12 d. (BNS) – Buvęs nacių mirties stovyklų sargybinis John Demjanjuk pirmadienį buvo išvežtas iš savo namų Ohio ir deportuotas į Vokietiją, kur jam bus pateikti kaltinimai dėl pagalbos nužudant 29 tūkst. žydų per Antrąjį pasaulinį karą.

89 metų J. Demjanjuk verkė, kai buvo išneštas iš savo namų neštuvoose ir išvežtas greitosios pagalbos automobiliu, stebint prie namo susirinkusiam būreliui žmonių.

Pasak šaltinių, jis buvo įkeltas į lėktuvą su medicinos įranga, kuris išskrido į Miuncheną.

Ši deportacija užbaigė kelis mėnesius vilkintą teisinį ekstradicijos procesą ir dar vieną skyrių kelis dešimtmečius trunkančioje istorijoje dėl J. Demjanjuk veiklos karo metais.

Beveik 90 metų sulaukusio vyro šeima argumentavo, kad jo sveikata per silpna keliauti ir vilkino deportaciją apskūsdami teismo nutartį. Šio proceso atomazga įvyko tuomet, kai šeimos apeliacijos nepatenkino JAV Aukščiausiasis Teismas. Žinią apie J. Demjanjuko deportaciją pasveikino viena įtakinga žydų organizacija, pranešime.

1920 m. Ukrainoje gimęs J. Demjanjuk buvo Raudonosios armijos ka-

rys ir buvo paimtas į nacių nelaisvę 1942 m. Teismo dokumentuose nurodoma, kad jis buvo apmokytas Vokietijos okupuotoje Lenkijoje veikusioje Treblinkos mirties stovykloje ir 2 metus tarnavo Lenkijoje veikusiose Sobiboro bei Maidaneko koncentracijos stovyklose, taip pat Flossenburgo stovykloje Bavarijoje, Vokietijos pietuose.

1977 m. JAV Teisingumo departamentui pradėjus tyrimą dėl Demjanjuk, kuris 1952 m. emigravęs į JAV pasikeitė vardą ir iš Ivan tapo John, praeities, nacių okupuotoje Lenkijoje veikusių stovyklų kaliniai paliudijo, kad jis neva buvo žiaurumu pagarsėjęs sargybinis „Ivan Rūstusis“.

Paskutinis teisinis procesas tęsėsi ilgiau nei mėnesį nuo kovo 11 d., kai Vokietijos teismas nurodė suimti J. Demjanjuk, kaltindamas jį padėjus nužudyti 29,000 žydų Sobiboro stovykloje.

Kaltinamojo advokatas argumentavo, kad aštuntą dešimtmetį baigiančio vyriškio sveikata bloga, o įkalinimas ir teismas Vokietijoje jam sukeltų skausmą, prilygstantį kančioms. J. Demjanjuk artimieji sakė, kad jis kenčia nuo inkstų ir kraujotakos sutrikimų.

EUROPA

ŽENEVA

Pasaulyje užregistruotas 5,251 laboratoriniais tyrimais patvirtintas užsikrėtimo kiaulių gripu atvejais, o nuo maždaug 30 šalių apėmusio ligos protrūkio mirė jau 61 asmuo, pranešė Pasaulinė sveikatos organizacija (PSO). Jungtinėse Valstijose nustatyta daugiausiai (2,600) šios naujos ligos atvejų, iš kurių 3 baigėsi mirtimi. Meksikoje užregistruoti 2,059 kiaulių gripu užsikrėtę ir 56 nuo jo mirę asmenys, rodo PSO tinklalapyje paskelbti naujausi duomenys apie praeitą mėnesį prasidėjusį viruso A(H1N1) protrūkį.

JEREVANAS

Rusija dėl pasaulinės ekonomikos krizės liaujasi vaidinti pagrindinės prekybos partnerės vaidmenį Užkaukazėje ir Centrinėje Azijoje, pareiškė Tarptautinio valiutos fondo pareigūnė. Ratna Sahay, kuri yra TVF Artimųjų Rytų ir Centrinės Azijos šalių departamento direktoriaus pavaduotoja, tai Jerevane sakė per pranešimo „Armėnijos ir regiono ekonomikos galimybes“ pristatymą. Pasak jos, 2009 m. Rusijoje gali smarkiai sumažėti bendrasis vidaus produktas (BVP) – 6 proc.

BRIUSELIS

Naujasis Čekijos premjeras Jan Fischer siekė užkirsti kelią bet kokioms euroskeptišku pažiūrų prezidento Vaclav Klaus pretenzijoms pirmininkauti svarbiam Europos Sąjungos (ES) viršūnių susitikimui birželio mėn. Laikinas premjeras J. Fischer, kuris padės Čekijai baigti 6 mėn. pirmininkavimo Bendrijai „pamainą“, per derybas su Europos Komisijos pirmininku Jose Manuel Barroso Briuselyje pasisiūlė pirmininkauti tam viršūnių susitikimui.

KIJEVAS

Ukrainos vidaus reikalų ministras Jurij Lucenka, kurį Vokietijos policija buvo sulaukusi dėl siautėjimo Frankfurto oro uoste, įteikė savo atsistatydinimo raštą, pranešė naujienų agentūra „Interfax“. Frankfurto policija gegužės 6 d. pranešė, jog J. Lucenka nebuvo leista lipti į

lėktuvą, kuris turėjo skristi į Pietų Korėjos sostinę Seulą, nes oro uosto pareigūnai pastebėjo, kad jis ir jo 19-metis sūnus yra smarkiai girti. Sustabdyti abu jie įtūžo, rėkė ir svaidė savo mobiliuosius telefonus, pranešė policija.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos gynybos ministras antradienį gynė prieštarigai vertinamas karines pertvarkas, kuriomis siekiama šalies armiją pertvarkyti į šiuolaikines kovines pajėgas, ir sukritikavo ankstesnius mėginimus pertvarkyti ginkluotąsias pajėgas, pavadinęs juos „vangiais“. Anatolij Serdiukov, kuris prieš tapdamas gynybos ministru buvo civilis asmuo ir anksčiau užsiėmė prekyba baldais, buvo pavesta pertvarkyti ginkluotųjų pajėgų sovietinių laikų struktūras, tačiau jo mėginimus nepalankiai vertina kariškių vadai. Didelio masto pertvarkos numato sumažinti ginkluotąsias pajėgas daugiau nei 100,000 karių, o karininkų skaičių – daugiau nei perpus. Kai Rusija pernai kariavo su Gruzija, armijai stigo patyrusių kariškių ir karinės įrangos, nes šiuo metu turima įranga pasenusi ir gremėzdiška, sakė A. Serdiukov.

Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev ir Japonijos ministras pirmininkas Taro Aso G-8 susitikime Italijoje šiais metais apsvartys abiejų šalių taikos sutarties sudarymo problemą, pareiškė Rusijos ministras pirmininkas Vladimir Putin. Pasibaigus Rusijos ir Japonijos deryboms V. Putin pakomentavo siūlymą dėl galimo ne keturių, o trijų su puse sąlygų perdavimo Japonijai, kad būtų galima sudaryti taikos sutartį.

JAV

WASHINGTON, DC

JAV gynybos sekretorius Robert Gates pranešė atleides iš pareigų Afganistane esančių amerikiečių pajėgų vadą, kad būtų atvertas kelias „naujam mąstymui“ lemtingu 7 metus trunkančio karo laikotarpiu. Gynybos sekretorius, aiškindamas sprendimą atleisti generolą David McKiernan, kuris mažiau nei prieš metus buvo paskirtas JAV ir NATO pajėgų Afganistane vadu, sakė, kad „mūsų misijai šioje šalyje reikia naujo mąstymo ir naujo mūsų karinių vadovų požiūrio“.

ATLANTIC

1-800-775-SEND

Express Corp.

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave *Bridgeview*, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680

Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Jonas Žemaitis–Vytautas – ketvirtasis Lietuvos prezidentas

POVILAS VAIČEKAUSKAS

Jonas Žemaitis (taip pat žinomas partizaniniu slapyvardžiu Vytautas) gimė 1909 m. kovo 15 d. Palangoje, sušaudytas Maskvoje 1954 m. lapkričio 26 d. Jis buvo vienas iš ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai vadų Lietuvoje, suvienijo visas Lietuvos partizanų apygardas ir 1949 m. vasario 16 d. įkūrė Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdį (LLKS), tapo LLKS prezidentu pirmininku – anuometinė okupuotos valstybės valdžios galva. Lietuvos Seimas š. m. kovo 19 d. Žemaitį oficialiai pripažino ketvirtuoju Lietuvos prezidentu. Lietuvoje iškilmingai buvo paminėtos Žemaičio šimtosios gimimo metinės, apžvelgti jo nuveikti darbai, kurie yra reikšmingi šių dienų Lietuvos valstybės gyvenime ir tolimesnėje jos istorijoje.

1929 m. baigęs Lietuvos karo mokyklą Žemaitis kurį laiką tarnavo Lietuvos kariuomenės 2-ame artilerijos pulke, 1-oje haubicų baterijoje. Vėliau sėkmingai išlaikęs konkursinius egzaminus prie generalinio štabo, buvo išsiųstas į Prancūzijos artilerijos mokyklą. Baigęs mokslus Prancūzijoje ir grįžęs į Lietuvą buvo paskirtas 1-ojo artilerijos pulko skyriaus vadu, jam suteiktas kapitono laipsnis.

Sovietams 1940 m. okupavus Lietuvą ir perorganizuojant Lietuvos kariuomenę, Žemaitis pateko į 29-ojo šaulių korpuso 184-osios divizijos 617-ąjį artilerijos pulką. Vokietijai paskelbus karą sovietams ir jų kariuomenei traukiantis į Rusijos gilumą, Žemaitis sėkmingai su keliais draugais pabėgo, Valkininkuose pakliuvo į vokiečių rankas. Buvo uždarytas į karo belaisvių stovyklą. Ten jam pasiūlyta stoti į organizuojamus savisaugos dalinius. Žemaitis atsiskakė, grįžo į Lentvarį, vėliau į Kauną, pagaliau įsidarbino Šiluvos žemės ūkio kooperatyvo vedėju.

Generolui Povilui Plechavičiui organizuojant Vietinės rinktinės dalinius, įstojo ir buvo paskirtas 310-to bataliono vadu. Vokiečiams išformavus Vietinę rinktinę, Žemaitis grįžo į tėviškę ir pradėjo slaptystis. Kai 1944 metų vasarą Raudonoji armija vėl veržėsi ir iš naujo okupavo Lietuvą, Žemaitis įsijungė į partizaninį Lietuvos ginkluotą pasipriešinimą sovietams, kilo partizanų vadų pareigose – nuo būrio vado iki partizanų generolo.

1949 m. vasario 16 d. netoli Radviliškio, Priskėlimo apygardos Minaičių kaime, Mikniaus sodyboje, sunkiai įsivaizduojamomis sąlygomis, Žemaitis sušaukė visos Lietuvos partizanų apygardų vadų ir atstovų suvažiavimą ir paskelbė Nepriklausomybės deklaraciją. Joje sakoma, jog visoje okupuotos Lietuvos teritorijoje visa teisėta valdžia priklauso Lietuvos partizanams. Joje trumpai buvo nubrėžta ateities vizija ir gairės į tautos nepriklausomybę, surašyti teisiniai aktai, tarytum sudaryta trumpa Lietuvos Konstitucija.

1949 m. vasario 16 d. Deklaracijoje, kurią pasirašė aštuoni Lietuvos partizanų vadai, yra aiškiai pažymėta, kad Jonas Žemaitis slapyvardžiu Vytautas yra Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio Tarybos prezidento pirmininkas ir atkūręs Lietuvos Nepriklausomybę eina Lietuvos Respublikos prezidento pareigas.

1951 m. gruodžio mėnesį Žemaitį ištiko paralyžius, bet, nors ir sunkiomis sąlygomis, apsigydė ir toliau ėjo vado pareigas. 1953 m. gegužės mėnesį KGB per savo šnipus vis dėlto susekė Šimkaičių bunkerį. Čekistams įmetus per ventilacijos vamzdį specialią granatą, Žemaitis, spėjęs iššauti porą šūvių į keliamą dangtį, kartu su ten buvusiom dviem partizanėm buvo apšvaigintas ir granatos skeveldrų lengvai sužeistas. Nugabentas į Maskvą susitiko su Berija kaip Lietuvos vadovas, beje, Berija pats greitai buvo suimtas. Po kiek laiko 1954 m. lapkričio 26 d. Žemaitis buvo sušaudytas Maskvoje, Butyrkų kalėjime.

Iškilmingai minėdami Lietuvos ir NATO įstojimo penktąsias metines, šių metų kovo 27 d. visi trys Pabaltijo prezidentai: Valdas Adamkus, Valdis Zatlers, Toomas Hendrik Ilves, lankėsi Miknių sodyboje, kur buvo pasirašyta 1949 m. vasario 16 d. Deklaracija, pagerbė Lietuvos partizanų žygdarbį ir patį Joną Žemaitį-Vytautą – ketvirtąjį Lietuvos prezidentą.

Nepaisant šių Lietuvos partizanams palankių, Seimo nutarimų ir aukščiausiosios valdžios jiems teikiamo dėmesio, buvę Lietuvos partizanai ir toliau Lietuvoje tebejaučia sovietinio palikimo išlą. Pastaruoju metu įsiutinti anksčiau minėtų Seimo sprendimų ir valdžios pagarbos Lietuvoje ir vėl kelia galvas buvusių strībų ideologai. Jie iš subankrutavusių marksizmo-leninizmo klasių kovos pozicijų bando perrašinėti Lietuvos istoriją, viešai išdrįsdami internete lietuvių kalba kurti komunistinės ideologijos tinklalapius. Jie, nusižengdami sveiko proto dėsniams, nepaisydami Lietuvos valstybingumo, vadina Lietuvos kovotojus už laisvę banditais, teroristais, plėšikais, didžiausiais Lietuvos priešais, sukėlusiais nekaltą kraują praliejimą.

Minėdami šimtąsias Žemaičio gimimo metines, nepamirškime jo žygdarbį.

Mūsų, Amerikos lietuvių visuomenės, nusistatymas ir požiūris tuo klausimu ir toliau turi išlikti nepasikeitęs. Lietuvos partizanai – tai daugelio mūsų seserys ir broliai, kurie, okupuojant sovietams kraštą, liko Lietuvoje ir garbingai su ginklu rankose priešinosi okupantui, negailėdami net savo gyvybės. Kiek daug Lietuvoje Margirio Pilėnų! Kautynių metu sužeisti ar „Sokolovo smogikų“ klatingai suimti, beveik visi, be išimties, perėjo komunistinių tardymų ir teismų pragarą. Po didžiulių vargų ištverė Sibiro lagerius ir tremtį, tik po daugelio metų, dažnai be sveikatos grįžo į tėvynę. Mūsų visų pareiga ne-

pasiduoti komunistinei propagandai, bet ir toliau remti Lietuvos partizanų. Jie to nusipelnė ir yra verti mūsų pagarbos, ypač dabar krizės laikotarpiu.

Tenka dar kartą priminti, jog komunizmas buvo pasmerktas Amerikos Kongrese, taip pat Lietuvoje 2000 metais Antikomunistiniame Kongrese, kur tais pačiais metais Tarptautinis Vilniaus visuomeninis tribunolas aiškiai ir tvirtai įvertino komunizmo nusikaltimus Lietuvai ir kitoms tautoms. Minėdami šimtąsias Žemaičio gimimo metines, nepamirškime jo žygdarbį.

Emilija Pakštas, gyvenanti **Chicago, IL**, pratęsė kasmetinę „Draugo“ prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 50 dol. auką. Labai ačiū.

A. Vedeckas gyvenantis **Massapequa, NY**, pratęsė „Draugo“ metinę prenumeratą ir paaukojo 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Vytas Peseckas, gyvenantis **Beverly Shores, IN**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums 50 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame.

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIJO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje lietuviškos
radijo laidos

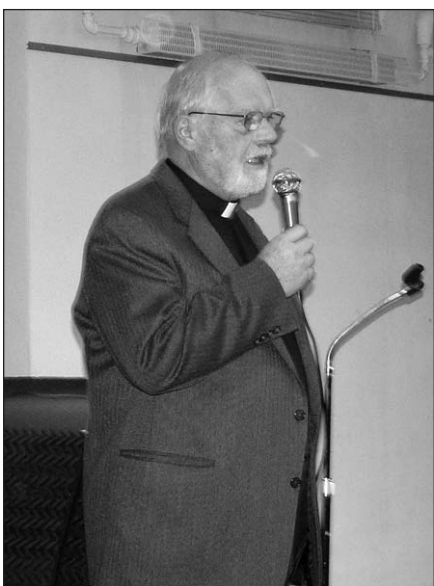
Tel. 773-476-2242

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

Pažintis su kryždirbystės istorija

JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalė Lukienė (d.) įteikia knygą Lietuvos dailės muziejaus direktorei Daliai Šlenienei.

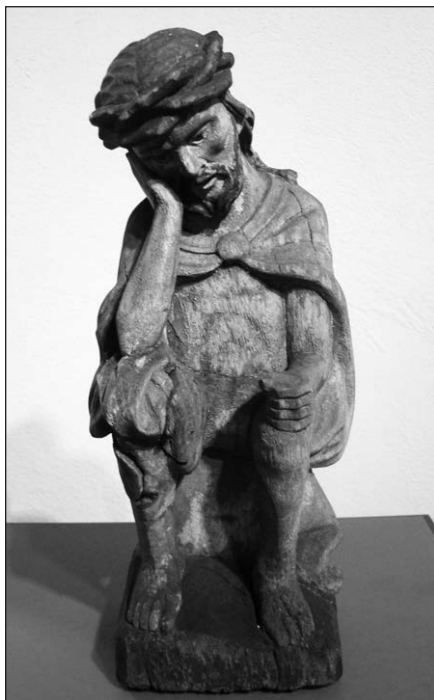
Tėvas Antanas Saulaitis, SJ susirinkusiems papasakojo apie lietuviškus kryžius, „išsibarsčiusius“ po visą pasaulį.

„Saulutė“.

Medinės XIX a. skulptūrėlės.

Parodoje apsilankius.

Laimos Apanavičienės nuotraukos

LAIMA APANAČIENĖ

Į Lietuvos dailės muziejų Pasaulio lietuvių centre, pabuvojusi Lietuvos Respublikos ambasadoje, Washington, DC ir Detroit, MI atkeliavo liaudies meno paroda „Kryždirbystė Lietuvoje“. Tai tikrai gražus ir didelis Lietuvos nacionalinio muziejaus ir JAV LB Kultūros tarybos bendras projektas. Parodoje pateikiama kryždirbystės Lietuvoje istorija ir kultūra. Šiandien natūralioje aplinkoje galime džiaugtis tik šiuolaikinės kryždirbystės paminklais. Senųjų retai kur bepamatysi. Juos sunaikino žmogaus vandalizmas ir laikas. Tik nedaugelis jų, išgelbėtų muziejinių ir kraštotyrininkų, saugiai jaučiasi Lietuvos muziejuose. Parodoje rodomos senųjų kryžių nuotraukos, „saulutės“, medžio skulptūrėlės ir t.t.

Atidarydama parodą JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalė Lukienė Lietuvos dailės muziejaus direktorei Daliai Šlenienei ir tėvui Antanui Saulaičiui, SJ perdavė gražią Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorės Birutės Kulnytės dovaną – knygą „Tradicinė žemaičių skulptūra“, skirtą Žemaitijos krikšto 600 metų jubiliejui.

2001 m. gegužės 18 d. UNESCO paskelbė pirmuosius devyniolika Žmonijos nematerialaus ir žodinio paveldo šedevrų sąrašo punktų. Į šį sąrašą buvo įtraukta Kryždirbystė ir kryžių simbolika. Tad lietuviai Amerikoje turi puikią progą pamatyti mūsų liaudies meną savo galerijose.

Tradiciniai lietuvių kryžiai – tai unikalūs statiniai su architektūros, skulptūros, kalvystės, kartais netgi primityviosios tapybos elementais. Kryžiai geležinėmis viršūnėmis, ornamentuoti kryžiai, „saulutės“, įvairių sužetų medinės skulptūros – visa tai laikoma vertingiausiu lietuvių liaudies meno palikimu.

Kryždirbystė ir ankstesniais laikais, ir dabar yra tik žodžiu ir gyvu pavyzdžiu perduodama liaudies meno tradicija. Šio amato niekada nebuvo mokoma mokyklose – paminklus kuria savamoksliai meistrai. Daugumai kūrėjų tai yra laisvalaikio arba proginis užsiėmimas ir vos nedidelei daliai – pagrindinis pragyvenimo šaltinis. Pastebima, kad šalia senųjų tradicinių kryžių kyla naujų, susijusių su kintančiu senųjų motyvų atlikimu arba pasižymintį neįprastomis formomis.

Pirmosios žinios apie kryžių statymo tradicijas Lietuvoje mus pasiekia iš XVI amžiaus šaltinių. Iš medžio, akmens ar geležies lietuvis gamino kryžius, koplytstulpius ar šventųjų statulas. Juose atsispindi lietuvių širdyje susikaupusi kančia, tikėjimas ir viltis. Lietuvos laukuose išbarstyti sakraliniai dirbiniai mus priverčia sustoti ir susimąstyti apie lietuvių sielą.

Kryžių statymo priežastys buvo įvairios. Jas galima būtų sieti su asmens, šeimos gyvenimu; kaimo bendruomenės ar jos dalies pasaulietinių ir religinių sambūrių veikla; tautos gyvenimo tarpsniais, ypač istorinių lūžių metais. Svarbūs žmogaus ir šeimos gyvenimo įvykiai, bendruomenės ar visos tautos istorijai reikšmingos datos ir įvykiai dažnai buvo pažymimi kryžiaus pastatymu.

Kryžius kaip pagrindinis krikščionybės simbolis ir ženklas būdingas visai Lietuvai. Tačiau jei atidžiai pažiūrėsime, mūsų mažoje Lietuvoje kiekvienas regionas turėjo savitus kryžius. Aukštaičiai ir dzūkai statydavo stogastulpius – kryžius su stogeliu. Kartais tokie stogastulpiai būdavo kelių aukštų (kaip gražiai tėvas Antanas Saulaitis, SJ parodos atidarymo programoje sakė: „kelių aukštų – reiškia aukštaičių“). Važinėdamas po Lietuvą kryžių gali pamatyti daug kur, tačiau daugiausia jų galima rasti Žemaitijoje. Čia jų ne tik gausu, žavi jų įvairovė. Dažnoje žemaičių sodyboje stovėjo koplytėlė ar koplytstulpis su šventaisiais šeimos globėjais ar vardo užtarytojais – Švč. Mergelės Marijos, šv. Jurgio, šv. Florijono, šv. Agotos, šv. Izidorius, šv. Roko, šv. Jono skulptūromis (keletas tokių skulptūrėlių rodoma ir šioje parodoje). Koplytėlės statytos ant žemės, didelių akmenų, kabintos medžiuose. Prie jų dažnai galima aptikti ir gėlių puokštelę ar vainikėlį.

Kiekvienas kaimas turėjo savo bendruomenės kryžių, kartais ir ne vieną, pastatytą gražiausioje, matomiausioje vietoje.

Tik XX septyniame dešimtmetyje liaudies meno šaka imti laikyti geležiniai kaltiniai kryžiai. Jiems atsirasti įtakos turėjo sparčiai nykstantys liaudies meno kūriniai – mediniai kryžiai bei koplytėlės. Antra aplinkybė – geležiniai kryžiai, palyginus su mediniais, yra ilgaamžiški.

Jei, keliaujant po pasaulį, teks užsukti į svečioje šalyje išikūrusią Lietuvos Bendruomenę, prie bendruomenės namų ar bažnyčių visur pamatysite kryžių. Apie tai labai įdomiai ir vaizdžiai (rodė skaidres) parodos atidarymo metu pasakojo tėvas A. Saulaitis, SJ. Rodomų skaidrių pagalba keliavome po Australiją ir Pietų Ameriką, po Europą ir Šiaurės Ameriką ir puikiai galėjome įsitikinti – lietuviai statydavo (ir tebestato) kryžius. Kaip ir Lietuvoje, jų galima pamatyti visur – prie namų ir bendruomenės susijimo vietose, prie bažnyčių ir kapinėse, ir įvairiomis progomis – žymių datų paminėjimui, vietos pažymėjimui. Neapsieita be jų ir įvairiausiose pasaulio skautų, ateitinių ir kitokiose stovyklose. Įdomu tai, kad neturint reikiamų medžiagų, lietuviai svečioje šalyje bando daryti kryžius net iš palmių lapų ar kitokios Lietuvoje neaugančios medienos. Apie tai vaizdžiai bylojo pasakotojo rodomos nuotraukos, kuriose matėme daromą kryžių net iš palmių šakų.

Kad įsitikintume, jog taip yra iš tikrųjų, užtenka nuvažiuoti iki Šv. Kazimiero lietuvių kapinių, nuvykti prie PLC, ar Jaunimo centro, nukakti iki Beverly Shores – pamatysime ne vieną lietuvišką kryžių ar koplytstulpį. Jų nemažai yra sukūrę dailininkai čia kūrę menininkai, Jurgis Daugvila, Ramojus Mozoliauskas, Jonas Mulokas ir kt.

Paroda „Kryždirbystė Lietuvoje“ tikrai verta dėmesio ne tik istorine, bet ir pažintine prasme. Siūlau visiems ją aplankyti. Ji veiks iki gegužės mėnesio pabaigos, apžiūrėti ją galima šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. r. iki 2 val. p. p. arba asmeniškai susitarus tel. 630-257-2034.

Margumynai

Baltijos jūra pradeda atsigauti

Švedijoje atliktas tyrimas atskleidė, kad ekologinė padėtis Baltijos jūroje nustojo blogėjusi ir labai pamažu ėmė taisyti, praneša dienraštis „Svenska Dagbladet“.

Pirmą kartą rytinėje Švedijos pakrantėje kartu su trąšomis į vandenį patekusių cheminių junginių kiekis sumažėjo, o tai reiškia, kad pakrantės vandenys pradeda valytis, teigiama Stokholmo universiteto profesorius, jūrų sistemų ekologijos specialisto Fredrik Wulff tyrimo išvadoje.

„Tai labai maloni staigmena“, – sakė profesorius. – Jis patvirtina, kad priemonės, kurių buvo imtasi, davė poveikį.“ Tačiau mokslininkas perspėjo, kad pirmųjų akivaizdžių Baltijos jūros atsigavimo požymių teks palaukti dar 30–50 metų.

Pasak dienraščio, Baltijos jūros aplinkosaugos programų veiksmingumas padidėjo po to, kai į ES buvo priimta Lenkija, ir šioje šalyje buvo pradėti statyti vandens valymo įrenginiai. Be to, prie Baltijos teršimo mažinimo prisidėjo ir Danijoje bei Švedijoje įvesta griežtesnė trąšų naudojimo tvarka.

Su Baltija besiribojančių šalių aplinkosaugos ministrai 2007 m. susitarė kasmet į jūrą patenkančių fosfatų kiekį sumažinti 15,000 tonų, o azoto junginių – 137,000 tonų.

Profesorius Wulff tyrimas atskleidė, kad dabar šių junginių kiekis Švedijos rytinės pakrantės vandenyse pirmą kartą sumažėjo, sakoma pranešime.

Balsas.lt

Rusija į Arktį išplukdys atominės elektrines

Rusija planuoja kitais metais į Arkties vandenyną paleisti plaukiojančią 70 MW galios atominę elektrinę (AE). Ji bus pirmoji iš būsimosios plaukiojančių ir povandeninių atominų jėgainių flotilės, aptarnaujančios naujus „Gazprom“ naftos ir dujų gręžinius Arktyje.

Įvairių šalių aplinkosaugininkai skelbia pavojų dėl Rusijos planų statyti antvandeninių ir povandeninių atominų elektrinių laivyną, kuris aprūpintų energija būsimąsias Arkties vandenyno naftos ir dujų versloves, rašo britų dienraštis „The Guardian“.

Rusijos valstybinės branduolinės energijos įmonės „Rosatom“ vadovas Sergej Kirijenka balandžio 21 d. Sankt Peterburg laivų statykloje „Baltijskij zavod“ surengė spaudos konferenciją, skirtą sutarčiai dėl pirmosios Rusijoje plaukiojančios AE prototipo statybos. Ją planuojama nuleisti nuo stapelių 2010 m. Tai bus 21,500 tonų vandens talpos 141 m ilgio ir 29 m pločio laivas, kuriame bus įrengti du KLT40-S jūriniai branduoliniai reaktoriai. Bendra jų galia – 70 megavatų. Pirminiais „Rosatom“ skaičiavimais, tokio laivo statyba atsies 274 mln. JAV dol.

Panaši plaukiojanti elektrinė galės būti naudojama bet kuriuose pakrančių vandenyse elektrai ir šilumai gaminti bei jūros vandeniui

gėlinti (našumas – iki 220 tonų per dieną). Be to, praneša „Guardian“, Rusijos inžinieriai yra sukūrę povandeninę dujų ir naftos versloves jūroje skirtą gręžimo įrangą, kuriai energiją tiekia branduolinis reaktorius.

Įtakinga Skandinavijos aplinkosaugos organizacija „Bellona“ pasmerkė Rusijos planus pradėti naudoti atominę energiją Arkties vandenyno mineraliniams ištekliams išsivinti. Aplinkosaugininkai taip pat baiminasi, kad radioaktyvių plaukiojančių atominų jėgainių atliekų bus bandoma atsikratyti „laidojant“ jas jūroje. Pasak dienraščio, Rusija jau seniai teršia Arkties vandenį branduoliniomis atliekomis.

Rusijos noras turėti plaukiojančių AE flotilę visai suprantamas: JAV Geologinės tarnybos skaičiavimais, Arktyje yra iki 25 proc. neatrastų pasaulinių naftos ir gamtinių dujų išteklių, bet jūros ledas, didesnis nei 50 laipsnių šaltis ir stiprūs vėjai kol kas neleidžia jų išsivinti. Tačiau mokslininkai spėja, kad dėl klimato atšilimo sparčiai tirpstantis Arkties jūros ledas netrukus nebe taip trukdys dujininkams ir naftininkams: jau per 5 artimiausius metus vasaros sezono metu Arkties vandenyne ledo dangos turėtų nebelikti, rašo „Guardian“.

Balsas.lt

UŽBAIGTA KELIONĖ

Užbaigta kelionė.
Tavo gairės mirė.
Kas svajota buvo
Antkapy tik likę.

Suole įrašyta
Daug draugystės.
Juokas jau nutilęs
Klasėje kur liko.

Niekad nesugrįši
Kopomis į jūrą.
Niekas neišriš jau
Kas svajota buvo.

Neš lapelį Ronžė
Jūron tą mažytį,
Skambesį ir juoką
Suole įrašytą.

Mirė tavo dienos
Anapus už marių
Ir negrįš jau niekad
Ištremtos nevaliai.

Mielam studijų draugui

A † A

ALGIRDUI JASAIČIUI

mirus, jo dukrai ir jos šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Algirdas Venckus
Povilas Pukys

VDU pristatė naują studijų programą „Energetikos fizika“

Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Fizikos katedros parengta studijų programa, apimanti modernią ir naują sritį – atsinaujinančių energijos šaltinių fiziką.

VDU Gamtos mokslų fakulteto, Fizikos katedros docentas Arvydas Kanapickas pasakoja, jog studijuodami pagal šią studijų programą turėtumėte įgyti žinias, kurios padėtų suprasti fizikinius energijos gamybos principus ir jos vertimo į kitas energijos formas būdus. „Lietuvoje studijų programose šiuo metu vyrauja labiau inžinerinis požiūris, kuris yra per

siauras, norint kaip galima plačiau diegti atsinaujinančius šaltinius į gyvenimą. Tačiau pasakyti, kad Energetikos fizikos pamatinis dalykas yra vien tik fizika, būtų per siaura“, – sakė Kanapickas.

Tad Energetikos fizika greičiau yra tarpdisciplininė studijų programa, kurioje suteikiamos žinios turėtų padėti susigaudyti problemų rate, kurios šiuo metu iškyla plečiant atsinaujinančios energijos gamybą ir naudojimą ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje“.

„Technologijos.lt“, LRT

Vorai tampa didesni

Tarsi pasaulinis klimato atšilimas dar nekeltų užtektinai galvos skausmų, mokslininkai sako, kad jis gali lemti ir vorų didėjimą bei pagausėjimą.

Grupė danų mokslininkų aiškino, ar šylantis klimatas nepadės augti plėšriams vorams šiaurinėje Grenlandijoje – ilgesnės vasaros reiškia ilgesnį medžioklės periodą, rašo „National Geographic“.

Rūšis *Pardosa glacialis* užauga iki 4 centimetrų, skaičiuoja studijos bendraautoris Toke Høye iš Aarhuso universiteto.

Šie vorai gyvena mažiausiai dujus metus ir tyrėjai aptiko, kad tais metais, kai pavasaris buvo ankstyvas, gyviai augo sparčiau.

Baigiantis dešimtmetį trukusiai studijai, paaiškėjo, kad vorų egzos-

keletai per visą bandymo laikotarpį pasikeitė vidutiniškai 2 proc. Anot tyrėjų, tai – didelis skirtumas.

Taip pat pastebėta, kad šiltesnė temperatūra, atrodo, vorų patelėms suteikia augimo pranašumą prieš patinus. Be ilgesnio medžioklės sezono, kitas tokių pasikeitimų galimas paaiškinimas – ilgesnės vasaros leidžia vorams dažniau nusimesti senus egzoskeletus ir šitaip greičiau augti. Taip pat nežinoma, ar vorai gimsta didesni, nes tyrimas susitelkė ties suaugusiais gyviais.

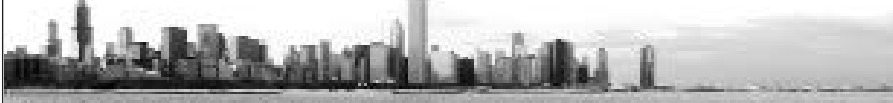
Niekas nenumano, kokį poveikį šie didesni vorai turės aplinkai, sako Høye. Tačiau jis yra beveik tikras, kad vorai ne tik taps didesni, bet jų taip pat padaugės.

Balsas.lt

PSICHOLOGINĖS PAGALBOS LINIJA

Skambinti tel.: 1-866-438-7400
pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 6 val. v. iki 10 val. v.
Konfidencialumas garantuojamas

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Amerikos LB Kultūros taryba** kviečia į fotoalbumo „Lietuvių kultūrinis paveldas Amerikoje“ sutiktuves gegužės 15 d., penktadienį, 7 val. v. Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre. Programą ves Danutė Bindokienė, knygos redaktorė; Fotoalbumą pristatys Algis Lukas, atsakingas redaktorius; Leidinių aptars Algimantas Kezys, fotomenininkas, Bronius Abrutis, „Amerikos lietuvis“ vyriausias redaktorius ir Dalia Cidzikaitė, „Draugo“ vyriausia redaktorė. Meninę programą atliks operos solistė Nida Grigalavičiūtė, akompanuos muz. Ričardas Sokas. Albumas skirtas Lietuvos vardo tūkstantmečio sukakčiai paminėti. Jį išleido JAV LB Kultūros taryba. Maloniai kviečiame dalyvauti fotoalbumo pristatyme. Ten pat galima bus albumą įsigyti.

◆**Būk dalimi Amerikos Lietuvių Bendruomenės.** Registruokis balsuoti už savo atstovus į JAV LB Tarybą 2009 m. gegužės 16–17 dienomis. JAV LB remia ir steigia lituanistines mokyklas, organizuoja teatrų festivalius, dainų ir šokių šventes, sportą, mokslo simpoziumus ir puoselėja visą lietuvišką veiklą. Balsavimo žinias rasite: www.javlb.org. Bendruomenė mums reikalinga – nelauk!

◆**Jaunimo centro Moterų klubo** geriausios šeimininkės kviečia visus į Jaunimo centro kavinę gegužės 17 d., sekmadienį, tuoj po 10:30 val. r. šv. Mišių jėzuitų koplyčioje. Klubo narės žada šviežių, skanių mielinų blynų su namine obuolių koše. Visi laukiami. Savo apsilankymu paremsite Jaunimo centrą.

◆**Pasaulio lietuvių centre birželio** 6 d. nuo 10 val. r. iki 8 val. v. vyks Lietuvos diena. Programoje muzikinės ir sporto programos, žaidimai vaikams, veiks nedidelė mugė. Įėjimas – 5 dol. Kviečiame Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį švęsti kartu.

◆**„Seklyčios“ restoranui reikalinga virėja.** Prašome kreiptis tel.: 630-272-1867.

◆**„Draugo“ knygos sutiktuvės Vilniuje** įvyks liepos 7 d. vakare Nacionalinėje galerijoje (Konstitucijos pr. 22, Vilnius). Kviečiame visus, tuo metu būsiančius Lietuvoje JAV lietuvius, į šį renginį.

Lietuvos Dukterys kviečia į koncertą „Gyvybės medis“ („The Tree of Life“), skirtą Lietuvos vardo tūkstantmečiui pažymėti. Koncertas vyks sekmadienį, birželio 7 d., 12:30 val. p. p. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre, 25335 W. Nine Mile Rd., Southfield, MI 48033. Pasirodys Cleveland jaunimo šokių ir dainų grupės „Naujosios intrigos“, „Švyturys“ ir „Švyturiukai“. Auka – 10 dol., vaikams iki 12 metų – 3 dol. Mielai priimsime ir didesnes aukas. Koncerto pelnas skiriamas Lietuvos Dukterų veiklai paremti ir ypač padėti sergančiai Vilmutei. Nuotraukoje: Cleveland jaunimo šokių ir dainų grupės „Naujosios intrigos“, „Švyturys“ ir „Švyturiukai“.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**37-asis Lietuvių festivalis, skirtas Lietuvos vardo tūkstantmečiui,** gegužės 30–31 dienomis nuo 11 val. r. iki 6 val. v. vyks Catonsville Armony, 130 Mellor Ave., Catonsville, Maryland. Meno dirbiniai, lietuviškos dainos ir liaudiški šokiai, lietuviškas maistas – visa tai jus rasite atvykę į šią šventę.

◆**Gegužės 30 d., šeštadienį, kviečiame į koncertą-susitikimą su dainininku, keliautoju, filmų kūrėju Hokshila Andrade.** Vakaro metu išgirsite H. Andrade atliekamas dainas, bus rodomas filmas „Dievas į Ruandą grįžta naktį“ (trukmė – 40 min.) arba/ir „Walk to Zion“ (55 min.). Taip pat galėsite pasiklausyti įspūdžių iš kelionių aplink pasaulį. Vakaras vyks Švč. Mergelės Marijos Apsireiškimo parapijos salėje, 275 North 8th St., Brooklyn, NY 11211 Pradžia – 8 val. v. vietos laiku. Auka – 10 dol. Vakara ruošia Manhattan Lietuvių Bendruomenė. Apie H. Andrade veiklą galite rasti:

www.myspace.com/hokshila

Hokshila Andrade

◆**Viso pasaulio lietuviai kviečiami** dalyvauti didžiuosiuose Žemaičių Kalvarijos atlaiduose Lietuvoje. Atlaidai vyks liepos 2–12 dienomis Žemaičių Kalvarijoje, Žemaitijoje. Svarbiausi atlaidai vyks sekmadienį, liepos 5 d. Daugiau informacijos apie Žemaičių Kalvarijos atlaidus lietuvių, anglų, vokiečių, italų, lenkų ir rusų kalbomis galite rasti tinklalapyje:

www.zemaičiuokalvarija.lt

Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimai

Maloniai kviečiame visus 18 metų sulaukusius LR piliečius aktyviai dalyvauti LR Prezidento rinkimuose. Šiuo metu rinkėjo anketas atsiuntę Lietuvos Respublikos piliečiai dar vis gali būti įtraukti į rinkėjų sąrašą. Piliečiai dalyvavimui rinkimuose bus registruojami iki pat balsavimo dienos 2009 m. gegužės 17 d.

Daugiau informacijos apie rinkimus galite rasti mūsų tinklalapyje www.konsulatas.org ir Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos tinklalapyje www.vrk.lt

BALSAVIMO VIETOS IR LAIKAS:

LR Generaliniame konsulate Čikagoje, 211 E. Ontario St., Suite 1500, Chicago, IL 60611, balsuoti bus galima:

2009 m. gegužės 16 d. – nuo 10 val. r. iki 12 val. p. p., nuo 2 val. p. p. iki 4 val. p. p.;

2009 m. gegužės 17 d. – nuo 9 val. r. iki 12 val. p. p.;

Pasaulio lietuvių centre, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 balsuoti bus galima:

2009 m. gegužės 16 d. – nuo 10 val. r. iki 4 val. p. p.;

2009 m. gegužės 17 d. – nuo 9 val. r. iki 12 val. p. p.

Jaunimo centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636 balsuoti bus galima:

2009 m. gegužės 16 d. – nuo 10 val. ryto iki 4 val. p. p.;

2009 m. gegužės 17 d. – nuo 9 val. r. iki 12 val. p. p.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

Paminėtos diplomato Aniceto Simučio 100-osios gimimo metinės

Šių metų balandžio 28 d. Mažeikių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje vyko renginys, skirtas 1909 metų vasario 11 dieną Tirkšliuose (Mažeikių raj.) gimusio iškilaus Lietuvos diplomato, ilgamečio Lietuvos Respublikos konsulo New York Aniceto Simučio 100-osioms gimimo metinėms paminėti, taip pat knygos „Anicetas Simutis: 60 metų Lietuvos diplomatinėje tarnyboje“ sutiktuvės.

Renginyje prisiminimais apie A. Simučio asmenybę, jo diplomatinę, žurnalistinę ir visuomeninę veiklą iševijoje bei apie tai, kaip gimė idėja parašyti knygą, dalijosi A. Simučio vaikaitė – rašytoja ir vertėja Laima Vincė Sruoginis bei diplomatai, buvę generaliniai konsulai New York: knygos sudarytojas dr. Rimantas Morkvėnas ir Konsulinio departamento direktoriaus pavaduotojas dr. Petras Anusas.

Renginio metu buvo parodytas Tautos Fondo lėšomis finansuotas A. Simučio 90 metų jubiliejaus proga sukurtas filmas, kuriame įamžinti

Anicetas Šimutis. 1935 m.

Aldonos Šimutytės albumo nuotr.

diplomato prisiminimai apie vaikystę ir beveik šešis dešimtmečius trukusią diplomatinę tarnybą itin sunkiomis Lietuvos Respublikos okupacijos sąlygomis. Taip pat buvo galima įsigyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išleistą knygą.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Namams pirkti paskolas duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road.**
Tel. (773) 847-7747.

Advokatas Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas DARIUS R. DIRMANTAS
Vairavimo ir Kriminalinių Teisių Specialistas.
Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
Tel. 877-Gynejas arba 877-496-3527
Valandos pagal susitarimą

Dr. E. Deckys, gyvenanti **Indian Head Park, IL,** pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 100 dol. auką laikraščio išlaidoms sumažinti. Nuosirdžiai Jums dėkingi už dosnią auką.